

Različni načini spodbujanja branja v šolski knjižnici Osnovne šole Prule

IZ ZALOŽBE ZAVODA RS ZA ŠOLSTVO

V priročniku je opisano, kako s formativnim spremljanjem učinkovito podpremo otroke in mladostnike s posebnimi potrebami.

Opisani so primeri formativnega spremljanja pri:

- izvajanju DODATNE STROKOVNE POMOČI
- izvajanju PRILAGOJENIH PROGRAMOV z enakovrednim in nižjim izobrazbenim standardom
- vzgojnem DELU V DOMOVIH
- izvajanju POSEBNEGA PROGRAMA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

V priročniku opisana ORODJA vam bodo v pomoč pri delu z otroki s posebnimi potrebami tako pri poučevanju učnih vsebin in socialnih veščin kot tudi pri učenju prilagoditvenih spretnosti in sprejemljivejših oblik vedenja.

V ospredje je postavljen učenec in njegova vloga pri oblikovanju lastne učne poti.

150 strani, A4 format

NAROČILNICA

Naročamo izvodov **Formativno spremljanje kot podpora učencem s posebnimi potrebami**, priročnik za strokovne delavce (cena **11,90 €**)

Naročnik:

Naziv naročnika (šola, ustanova):

Ulica:

Kraj in poštna številka:

Davčna številka (za pravne osebe)

SI

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Naročanje:

P Zavod RS za šolstvo
Poljanska c. 28
1000 Ljubljana
T 01 300 51 00
F 01 300 51 99
E zalozba@zrss.si
S www.zrss.si

Datum: _____

Podpis: _____

Žig:

	Romana Fekonja	
	Uvodnik	2
STROKA IN PRAKSA	Nina Jamar	
	Kako so Rik, Lilu in Ita polepšali bibliopedagoške ure z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami v Občinski knjižnici Jesenice	4
	Mojca Mežik	
	Slava Vojvodine Kranjske in medpredmetno povezovanje v šolski knjižnici	11
	Gregor Škrlič	
	Različni načini spodbujanja branja v šolski knjižnici Osnovne šole Prule	17
MALI IN VELIKI ODMEVI	Urška Bajda, Gregor Škrlič	
	Predstavitve Sekcije za šolske knjižnice pri ZBDS	28
	Gregor Škrlič	
	Utrinki s Strokovnega posvetovanja sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, naslovljenega Standardi in knjižnice	29
	Metka Kostanjevec	
	Šolski knjižničarji beremo skupaj	31
	Manja Brinovšek	
	Poročilo s konference VIVID 2018	32
	Metka Kostanjevec	
	Romal sem po široki cesti, razstava v počastitev 100. obletnice Cankarjeve smrti	33
	Romana Fekonja	
	Slovenski knjižni sejem 2018	35
	Romana Fekonja	
	Med prejemniki stanovskih nagrad tudi šolski knjižničar	38
	Romana Fekonja	
	Simpozij sekcije za šolske knjižnice v ZBDS	40
	Romana Fekonja	
	Konferenca COBISS 2018	40
S KNJIŽNIH POLIC	Gregor Škrlič	
	Šolske knjižnice v sistemu COBISS – priročnik za identifikacijo, inventarizacijo in odpis knjižničnega gradiva	44
	Romana Fekonja	
	Identifikacija in bibliografski opis glasbenih virov: priročnik za knjižnice glasbenih šol v sistemu COBISS	46

ISSN 0353-8958
ŠOLSKA KNJIŽNICA
27. letnik
števila 4 (99) 2018

uredništvo: Romana Fekonja (odgovorna urednica), Zavod RS za šolstvo; Špela Bergoč, Zavod RS za šolstvo; Alja Bratuša, Osnovna šola Polzela; Tadeja Česen Šink, Osnovna šola Frana Albrehta Kamnik; Mateja Drnovšek, Osnovna šola Ljubljana – Polje; Metka Kostanjevec, Prva gimnazija Maribor; Biserka Lep, Zavod RS za šolstvo; mag. Nada Nedeljko, Zavod RS za šolstvo; Andreja Urbanec, Osnovna šola Orehek, Kranj; Gregor Škrlič, Osnovna šola Prule;
urednica založbe: Simona Vozelj; **lektura:** Valentin Logar;
prevod izveščkov v angleščino: Ensitra prevajanje, Brigita Vogrinec s.p.; **oblikovanje:** Studio Aleja d.o.o.;
priprava: Design Demšar d.o.o., **tisk:** Present d.o.o., Ljubljana;
naklada: 580 izvodov; **letna naročnina** (štiri številke): 33,00 € za šole in druge ustanove, 24,75 € za individualne naročnike, 38,00 € za naročnike iz tujine. Cena posamezne številke v prosti prodaji je 11,00 €, dvojne pa 22,00 €; v cenah je vključen DDV;

ustanovitelj in izdajatelj: Zavod Republike Slovenije za šolstvo;
predstavniki: dr. Vinko Logaj; **naslov uredništva:** Romana Fekonja, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor, Trg revolucije 7, 2000 Maribor, tel. 02/320 80 65, e-pošta: revija.solskaknjiznica@zrss.si;
naročila: Zavod RS za šolstvo – založba, Poljanska cesta 28, 1000 Ljubljana; faks: 01/300 51 99; zalozba@zrss.si.
Revija je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo, pod zaporedno številko 575.

© Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2019
Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana.
Vse pravice pridržane. Brez založnikovega pisnega dovoljenja ni dovoljeno nobenega dela te revije kakorkoli reproducirati, kopirati ali kako drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako na mehanske oblike reprodukcije (fotokopiranje) kot na elektronske (snemanje ali prepisovanje na kakršenkoli pomnilniški medij).

UVODNIK

ROMANA FEKONJA, odgovorna urednica

Spoštovani bralci in bralke,

najprej pojasnilo in dolg iz prejšnje (tematske) številke, v kateri smo skušali v kar največji meri zajeti temo knjižnični katalogi. Ob zaključnem urejanju se je izkazalo, da je bilo gradiva toliko, da sta v celoti 'izpadli' rubriki Mali in veliki odmev ter S knjižnih polic. Celotna tokratna rubrika S knjižnih polic je tako še tematsko vezana na prejšnjo številko (št. 3 v letniku 27 – 2018 o knjižničnih katalogih), saj sta predstavljena priročnika, ki sta nastala pod okriljem NUK-a: Šolske knjižnice v sistemu COBISS – priročnik za identifikacijo, inventarizacijo in odpis knjižničnega gradiva ter Identifikacija in bibliografski opis glasbenih virov: priročnik za knjižnice glasbenih šol v sistemu COBISS. Ocenjujemo, da sta zelo pomembna in v veliko strokovno pomoč pri obdelavi gradiva ter izgradnji novih katalogov, pa tudi za obnovitev ter utrditev našega znanja. Oba sta v elektronski obliki in prosto dostopna na navedenih povezavah. Predstavljena sta z namenom, da informacijo razširimo in kolegice/kolege spodbudimo k uporabi ob strokovnih dilemah in pri iskanju rešitev na področju katalogizacije in inventarizacije.

V rubriki Mali in veliki odmev se je nabralo kar veliko prispevkov in veseli smo, da člani uredniškega odbora uspešno sledijo dogodkom, ki se dotikajo našega področja delovanja. Vabimo vas, da tudi sami kaj zapišete in nam pošljete informacije o strokovnih dogodkih. Želimo si, da bi se informacije širile in navdihovale še druge kolege ter jih spodbujale pri delu. Obenem pa so ti zapisi tudi vabilo k udeležbi na strokovnih dogodkih,

sploh tistih, ki so že tradicionalni in vsako leto ob približno enakem času.

Začeli smo z vabilom k branju rubrik, ki po navadi ostanejo 'za na konec'. Tokrat so na prvem mestu. V tej, četrti številki 27. letnika (leto 2018) pa so v rubriki Stroka in praksa trije prispevki. Nina Jamar, šolska knjižničarka v glasbeni šoli in delno zaposlena tudi v splošni knjižnici, opisuje izkušnjo in primer dobre prakse iz Območne knjižnice Jesenice, kjer so bibliopedagoške ure z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami popestrili z družabniki na štirih nogah – terapevtskimi psi.

Mojca Mežik je opisala primer medpredmetne povezave šolske knjižnice in zgodovine, in sicer na primeru dela Janeza Vajkarda Valvasorja Slava vojvodine Kranjske. Ugotavlja tudi, da je to delo lahko izhodišče tudi za druge medpredmetne povezave (npr. slovenščino, likovno umetnost, geografijo, državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko) – možnosti in idej je veliko.

Gregor Škrlič pa v svojem prispevku ponuja kar nekaj različnih načinov za spodbujanje branja, ki so se na njihovi šoli izkazali kot učinkoviti. Morda vam bo kateri od naštetih še posebej blizu in ga boste prilagodili ter preizkusili.

Ob koncu še vabilo na našo konferenco šolskih knjižničarjev – še en strokovni dogodek, kjer bo priložnost za srečanje s kolegi, izobraževanje, nabiranje novih idej in sproščen klepet.

Prijetno branje.

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega
vzgojno-izobraževalnega zavoda v obdobju od 2018 do 2022

Področje: Vseživljenjsko učenje

Vsebinski sklop: Konferenca šolskih knjižničarjev

Vabilo

KONFERENCA ŠOLSKIH KNJIŽNIČARJEV

Ljubljana, 8. maj 2019

Zavod sv. Stanislava (Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid)

Branje in spodbujanje branja

Pripravljamo:

- predavanja
- delavnice
- **predstavitve:**
 - referatov in
 - primerov dobre prakse

Udeležba na konferenci je brezplačna (NI kotizacije), potrebna je prijava preko sistema KATIS (<https://paka3.mss.edus.si/Katis/ProgramPrijava.aspx?ID=3437&A=detailKP>)

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Kako so Rik, Lilu in Ita polepšali bibliopedagoške ure z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami v Občinski knjižnici Jesenice

How Rik, Lilu and Ita Embellished the Biblio-pedagogical Hours for Children and Adolescents with Special Needs at the Municipal Library Jesenice

Nina Jamar

Izvleček

Članek govori o sodelovanju med Občinsko knjižnico Jesenice in Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, ki je osnovna šola za otroke s posebnimi potrebami. Sodelovanje se je začelo v šolskem letu 2008/2009. Število oddelkov, s katerimi sodelujemo, se spreminja glede na število učencev. Cilj bibliopedagoških ur v Občinski knjižnici Jesenice je, da bi otroci in mladostniki s pomočjo ljudskih pravljic izboljšali svoje sposobnosti branja, govora in pisanja. Vključen je tudi element socializacije. Otrokom in mladostnikom Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice pri branju pomaga tudi terapevtski pes (Rik, Lilu, Ita).

Ključne besede

splošne knjižnice, Občinska knjižnica Jesenice, Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice, ljudske pravljice, branje, terapija z živalmi

Keywords

public libraries, Municipal Library Jesenice, Polde Stražišar Jesenice primary school, folk tales, reading, therapy with animals

UDK 027:659.2

Abstract

The article presents the cooperation between the Municipal Library Jesenice and the Polde Stražišar primary school for children with special needs. The cooperation started in the school year 2008/2009 with two special program departments. The aim of the biblio-pedagogical hours in the Municipal Library Jesenice is to improve reading, speaking and writing skills of children and adolescents of the Polde Stražišar primary school. The element of socialization is also included. Sometimes, a therapeutic dog (e.g. Rik, Lilu, Ita) also facilitates the reading.

1 UVOD

V šolskem letu 2008/2009 se je začelo sodelovanje oddelka za otroke Občinske knjižnice Jesenice z Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, in sicer z oddelki posebnega programa vzgoje in izobraževanja. Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice je šola s prilagojenim programom. Število oddelkov se giblje med dva in tri.

Cilj bibliopedagoških ur je s pomočjo pravljič izboljšati sposobnosti branja, govora in pisanja ter socializacija otrok in mladostnikov.

Delo poteka v majhnih skupinah (od pet do sedem otrok ali mladostnikov) in je prilagojeno njihovim sposobnostim. Otroci in mladostniki imajo večje ali manjše težave z govorom, branjem in pisanjem. Občinsko knjižnico Jesenice obiščejo enkrat mesečno, kjer pripravimo bibliopedagoško uro, ki traja 45 minut. Cilj bibliopedagoških ur, ki vsako šolsko leto potekajo od oktobra do maja, je s pomočjo pravljič izboljšati njihove sposobnosti branja, govora in pisanja. Vključen je tudi element socializacije, saj otroci in mladostniki obiščejo knjižnico, komunicirajo s knjižničarji in drugimi uporabniki knjižnice ter si izposodijo knjige. Občasno se jim pridruži terapevtski pes. V začetku šolskega leta preverimo, ali so vsi udeleženci vpisani v knjižnico, da si lahko izposodijo knjige.

2 PREDSTAVITEV SODELUJOČIH

2.1 UPORABNIKI S POSEBNIMI POTREBAMI

IFLA kot krovna organizacija knjižničarjev je v okviru svoje sekcije za delo z uporabniki s posebnimi potrebami v devetdesetih letih prejšnjega stoletja posebno pozornost namenila tem uporabnikom. Izdala je priporočila za delo z gluhihimi in naglušnimi, s slepimi in slabovidnimi, s pacienti v bolnišnicah in oskrbovanci v domovih za ostarele ter z zaporniki. Leta 2001 so pripravili smernice za knjižnične storitve za osebe z disleksijo (Dolgan Petrič, 2007, str. 74).

IFLA deli uporabnike s posebnimi potrebami in posebne ciljne skupine glede na smernice za posamezne skupine: vizualno ovirani (slepi in slabovidni, osebe s težavami s tiskom), gluhi in

naglušni, osebe z bralnimi težavami (disleksija), gibalno ovirani (osebe z omejeno motoriko), osebe z motnjami v duševnem razvoju (kognitivno ovirani), osebe v dolgotrajni oskrbi (bolnišnični pacienti, zaporniki, starostniki v domovih za ostarele in drugih oskrbovalnih institucijah, osebe, ki ne morejo zapustiti doma), osebe v posebnih okoliščinah (nepismeni, socialno-ekonomsko prikrajšani, upokojenci, brezposelni, brezdomci) ter multikulturne skupnosti (Library services to people with special needs, 2015).

Knjižničarji ostajajo pri metodah sodelovanja s 'posebnimi' družbenimi skupinami previdni: četudi nekdo pripada eni izmed omenjenih skupin, to še ne pomeni nujno, da mu morajo vedno ali neizogibno nuditi posebno pomoč. Z drugimi besedami: vsak izmed njih ima pravico do 'običajne' postrežbe, v kolikor pa želi ali potrebuje dodatno ali posebno sodelovanje oz. pomoč knjižničarja, pa naj bi mu bilo to omogočeno (Griljc, 1996, str. 176–177).

Tudi na oddelku za otroke Občinske knjižnice Jesenice pripravljamo bibliopedagoške dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami, ki vsakič s seboj v knjižnico prinesejo tudi mnogo veselja in volje do življenja. Treba pa je paziti na spoštovanje in nikoli pozabiti, da uporabnikom s posebnimi potrebami lahko pomagamo samo toliko, kolikor si to sami želijo.

Različni primanjkljaji lahko povzročijo težave pri branju in ustvarijo potrebe po prilagojenem gradivu pri: »osebah z motnjami v duševnem razvoju, osebah s težavami na področju branja, osebah z motnjami pozornosti, motorike in zaznavanja (MBD/DAMP), osebah z avtizmom, osebah s prirojeno okvaro sluha, osebah z okvaro sluha in vida, osebah z govorno-jezikovnimi motnjami, starejših, deloma dementnih osebah, novih priseljencih in drugih osebah s pomanjkljivim znanjem večinskega jezika, funkcionalno nepismenih osebah in osebah z nezadostno izobrazbo, otrocih« (Smernice za lažje berljivo gradivo, 2007, str. 11–14).

2.2 OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE

Občinska knjižnica Jesenice spada med osrednje slovenske splošne knjižnice. Skrbi za

IFLA kot krovna organizacija knjižničarjev je v okviru svoje sekcije za delo z uporabniki s posebnimi potrebami v devetdesetih letih prejšnjega stoletja posebno pozornost namenila tem uporabnikom.

Na oddelku za otroke, v sklopu katerega poteka sodelovanje z Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, pripravljamo vrsto dejavnosti, ki jih otroci z veseljem in redno obiskujejo.

Ambasadorji nasmeha so prvo slovensko društvo za terapijo s pomočjo živali, katerega cilj je doseči, da se terapija in aktivnosti s pomočjo živali ustalijo in izvajajo kot priznana oblika pomoči v zdravstvu, šolstvu in drugih primernih področjih.

območje z več kot 31.000 prebivalci, ki živijo v treh občinah: jeseniški, kranjskogorski in žirovniški. Ob koncu leta 2016 je bilo v zbirki jeseniške knjižnice 171.637 enot gradiva. Celotna zbirka je vpisana v računalniško bazo in vključena v slovenski vzajemni katalog. V knjižnico je bilo leta 2016 včlanjenih 7797 članov, kar je okrog 25 % prebivalcev. Leta 2016 je knjižnico obiskalo 200.132 ljudi, ki so si izposodili 396.784 izvodov knjižničnega gradiva.

Na oddelku za otroke, v sklopu katerega poteka sodelovanje z Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, pripravljamo vrsto dejavnosti, ki jih otroci z veseljem in redno obiskujejo: ure pravljic za predšolske otroke, ustvarjalne delavnice, angleške urice, nemške urice ter uganke meseca za šolarje. Poleg naštetih dejavnosti izvajamo tudi vodene obiske knjižnice za otroke iz vrtcev in šol. Maskota oddelka za otroke je Brihta. Vsako leto od oktobra do maja poteka projekt Berem z Brihto, ki je namenjen spodbujanju k branju.

2.3 OSNOVNA ŠOLA POLDETA STRAŽIŠARJA JESENICE

Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice je javni vzgojno-izobraževalni zavod, ki ga je 27. 5. 1992 z odlokom ustanovila občina Jesenice (Ur. l. RS št. 29/92 in 40/92). Osnovna šola Poldeta Stražišarja izvaja tri programe: prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom (za učence z lažjo motnjo v duševnem razvoju), posebni program vzgoje in izobraževanja (za učence z zmerno in težjo motnjo v duševnem in telesnem razvoju v oddelkih vzgoje in izobraževanja) ter izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo (izvaja se na bližnjih osnovnih šolah v okviru mobilne pedagoške službe za učence s specifičnimi učnimi težavami).

2.4 VODNICA TERAPEVTSKIH PSOV

Nina Ilič je bila vodnica terapevtskih živali, ki se je po smrti psa Rika leta 2015 preusmerila tudi na druge dejavnosti, ne povsem izključujoč terapijo s pomočjo živali. Trenutno je njena pozornost, kar se tiče terapije s pomočjo živali, usmerjena predvsem na čebele. Pri delu

sta ji, dokler je bila vodnica terapevtskih psov, pomagala psa Rik in Lilu. Bili so uigrana in skladna ekipa. Rik je poosebljal sprejemanje in potrpežljivost, še posebej rad je imel otroke. Lilu pa je bila tista, ki je imela še posebej rada najstarejše. Toliko je mogoče o Riku in Lilu zapisati na papir, v živo pa je bilo vsako srečanje z njima pravi užitek, še posebej za otroke. Nina Ilič je tudi avtorica knjige Terapija s pomočjo živali – kaj to je in kako jo lahko uporabim, ki jo je izdala leta 2013. Predvsem pa še vedno v povezavi z živalmi opozarja na odgovornost, varnost, veterinarske preglede, ustrezna cepjenja in zdravljenja.

2.5 AMBASADORJI NASMEHA

Ambasadorji nasmeha so prvo slovensko društvo za terapijo s pomočjo živali. Delujejo od leta 2004. Zavedajo se svoje odgovornosti, zato so njihovi pari (tako psi terapevti kot vodniki) preverjeni: par mora opraviti posebno šolanje s končnim preizkusom, terapevtska žival je vsako leto veterinarsko pregledana in testirana na preverjanjih aktivnih članov. Društvo Ambasadorji nasmeha organizira izobraževalne seminarje, strokovna predavanja, predstavitvene obiske v ustanovah z namenom širjenja in zagotavljanja kakovostne terapije in aktivnosti s pomočjo živali v Sloveniji. Cilj je doseči, da se terapija in aktivnosti s pomočjo živali ustalijo in izvajajo kot priznana oblika pomoči v zdravstvu, šolstvu in drugih primernih področjih (Ambasadorji nasmeha). Zala Špegu (vodnica) in Ita (pes terapevt) sta terapevtski par, ki deluje v okviru Društva Ambasadorjev nasmeha.

3 PREDSTAVITEV SREČANJ, KI POTEKAJO V OBČINSKI KNJIŽNICI JESENICE

3.1 BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE S POSEBNIMI POTREBAMI V OBČINSKI KNJIŽNICI JESENICE

Za leto 2008 je bilo v Občinski knjižnici Jesenice predvideno, da bi začeli izvajati tudi bibliopedagoške dejavnosti za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami. V bližini Občinske

**Za uspešno
celoletno
sodelovanje z
Občinsko knjižnico
Jesenice otroci
in mladostniki
Osnovne šole
Poldeta Stražišarja
Jesenice prejmejo
Brihtina priznanja.**

knjižnice Jesenice je tudi Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice, ki je osnovna šola s prilagojenim programom. Ker v oddelkih devetletne osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom delo poteka po predvidenem učnem načrtu, možnosti za sodelovanje s knjižnico ni veliko. Občinsko knjižnico Jesenice obiščejo v okviru projekta Rastem s knjigo in v okviru kulturnega tedna, ki vsako leto aprila poteka na šoli. Z oddelki posebnega programa vzgoje in izobraževanja pa se je bilo mogoče dogovoriti za mesečno obiskovanje knjižnice. Velja pa omeniti, da brez podpore strokovnih delavk z Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice, ki so pripravljene sodelovati in otroke pripeljati v knjižnico, to ne bi bilo mogoče. Začelo se je zelo previdno, saj s tovrstnim delom v Občinski knjižnici nihče ni imel izkušenj. Zato smo od srečanja do srečanja način dela, glede na pridobljene izkušnje, skušali čim bolj prilagajati sposobnostim in željam sodelujočih otrok in mladostnikov.

Osrednja nit srečanj so pravljice. Tako kot v pravljicah je tudi v življenju polno preprek, preprekam pa, če verjamemo pravljicam, sledi

srečen konec. V prvem letu je bilo nekaj ljudskih pravljič povzetih po pripovedovanju čisto prave tete Pehte (Marice Globočnik) iz Kranjske Gore, zelo prijetne gospe, ki se je rada, tudi v pozni starosti, navihano smejala.

Pravljico je na začetku vedno prebrala ali povedala knjižničarka, kasneje pa so se za branje opogumili tudi otroci in mladostniki. Po pravljici vedno ostane še nekaj časa za razgibanje sivih celic z ugankami, križankami in drugimi zanimivostmi za »brihtne« glave.

Za uspešno celoletno sodelovanje z Občinsko knjižnico Jesenice otroci in mladostniki Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice prejmejo Brihtina priznanja. Ves čas se jih tudi spodbuja, da bi tudi sami čim več brali in si izposojali knjige v knjižnici. Maskota oziroma bralni lik Brihta je tisti, ki spremlja vse dogajanje na oddelku za otroke Občinske knjižnice Jesenice.

3.2 BRANJE Z RIKOM, LILU IN ITO V OBČINSKI KNJIŽNICI JESENICE

V šolskem letu 2010/2011 smo v bibliopedagoške ure z učenci Osnovne šole Poldeta Straži-

Slika 1: Nina in Rik

Pri terapiji s pomočjo živali (TŽP) gre za ciljno usmerjeno pomoč, pri kateri je žival, ki mora ustrezati specifičnim kriterijem, bistven del procesa zdravljenja.

šarja Jesenice vključili tudi zdravilno terapijo z živalmi z vodnico terapevtskih živali Nino in terapevtskim psom Rikom. Do sodelovanja je prišlo na pobudo vodnice terapevtskih živali Nine. Pobuda je bila s strani Občinske knjižnice Jesenice in Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice z veseljem sprejeta. Sodelovanje s skupinami otrok in mladostnikov Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice, s katerimi je Občinska knjižnica Jesenice že sodelovala, se je tako še nadgradilo.

Prav je, da še posebej omenimo Rika, izšolanega terapevtskega psa, mešančka večje rasti, ki je bil zelo prijazen, umirjen in potrpežljiv in se je pustil tudi božati, krtačiti, si umiti zobe. Rik je bil namreč v središču vsega dogajanja. Pri njegovem delu mu je enkrat pomagala tudi psička, mešančka manjše rasti, zelo razigrana Lilu. Lilu je s svojim obiskom polepšala dan predvsem mladostnici na invalidskem vozičku, ker je bila manjša in je tako lažje poiskala naročje, v katerem se je razvajala.

Ne samo da je bilo branje z Rikom zabavno in prijetno, na spletni strani Ambasadorjev

nasmeha (Ambasadorji) je zapisano, da gre pri terapiji s pomočjo živali (TŽP) za ciljno usmerjeno pomoč, pri kateri je žival, ki mora ustrezati specifičnim kriterijem, bistven del procesa zdravljenja. TPŽ izvaja strokovnjak s področja zdravstva oz. socialnega dela, ki ima potrebno strokovno znanje ter izkušnje s področja svoje zaposlitve. TPŽ je zasnovana tako, da pospešuje izboljšanje človeških fizičnih, socialnih, emocionalnih in/ali kognitivnih funkcij (kognitivne funkcije se nanašajo na mišljenje ter intelektualne sposobnosti). TPŽ izvajamo na različnih področjih in lahko poteka v skupini ali individualno. Potek obiska dokumentiramo in ocenimo. Namen in cilj za vsakega posameznika morata biti točno določena, napredek merjen.

Poleg vsega napisanega pa je pomembno izpostaviti še naslednje: vsa pozornost je namenjena Riku in knjigi, zato se otroci ob branju ali poslušanju niso počutili kritično ocenjevani ali izpostavljeni. Rikova naloga je bila, da je s tačko, smrčkom ali kako drugače pokazal, katere besede ali stavka ni razumel ter kateri od otrok naj mu nerazumljivo razloži s svojimi besedami ali morda ponovno prebere. Brali so otroci in mladostniki, če je bil to prevelik zalogaj, pa je brala vodnica terapevtskih živali Nina.

Ko je Rik odšel »v pasja nebesa«, je v Občinsko knjižnico na obisk k otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami pogumno zakorakala Ita, ki je izšolana terapevtska psička srednje rasti. Njene lastnosti so prijaznost, umirjenost in potrpežljivost. Z vodnico Zalo sta enkrat en par. Težava nastane le, kadar se nad Jesenicami zberejo črni oblaki in zagrmi. Takrat Ita ne pomaga niti Zalina tolažba. Strahu je preveč. Sicer pa se Ita rada uleže na svojo blazino in posluša pravljico, ki ji jo preberejo otroci in mladostniki s posebnimi potrebami. Glede na to, da med poslušanjem včasih skoraj zaspi, je očitno z branjem zadovoljna. Ita je zelo razigrana in skupaj z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami se po pravljici najraje zabavajo z agilitijem. Na spletni strani Komisije za agility je zapisano, da je agility idealna aktivnost za človeka in psa, je veselje do gibanja in tesnega stika s psom. Agility je lahko hkrati rekreacija in zabava, pa tudi tekmovanje in

Slika 2: Zala in Ita

druženje. Športnik teče s psom mimo zaporedno postavljenih ovir in z različnimi slisnimi ter vidnimi ukazi usmerja – vodi psa tako, da kar najbolj natančno in hitro premaguje ovire.

Otroci in mladostniki s posebnimi potrebami so navdušeni, da lahko sami usmerjajo psa in pes celo z veseljem stori, kar mu rečejo. Odlično, ni kaj. Pa seveda obvezno božanje in kakšen sladoled tudi ne smeta manjkati.

Tole je Zala zapisala o enem izmed božično-novoletnih obiskov v knjižnici: »Z učenci smo se srečali na hodniku knjižnice. Večina se jih je posedla na blazine, nekateri pa so raje sedli na stolčke. Medtem sva se z Ito pripravili in seznanili s prostorom. Vprašali sva, če se mogoče spomnijo, iz katerega društva prihajava. Z malo pomoči so uganili. Učenci in Ita so se seznanili prek božanja. Šli sva do vsakega. Vsak nama je povedal, kako mu je ime. Ita je s seboj prinesla črke. Ponovili smo abecedo. Vsak je povedal črko, ki je sledila. Poizkusili smo se tudi v iskanju črk. Tema je bila Ita in vse, kar bi bilo lahko povezano z njo. Skupaj z Ito smo izbrali: O – oko, K – krempelj, T – tačka, Z – zobje, R – rep, V – vrečka, U – uhelj, E – epilepsija, Ž – žoga. Ita pa je s seboj prinesla tudi adventni koledar. Pogovarjali smo se o tem, da čokolada ni primerna za Itin adventni koledar. Povedali smo, kateri dan v mesecu je in katerega meseca smo. Poiskali smo pravi datum in Ita je dobila adventni priboljšek. Prisluhnilo smo in slisali, kako glasno Ita pije. Naša naslednja naloga je bila iz črk sestaviti napis Ambasadorji nasmeha. Prebrali smo pravljico Pogumni pingvinček. Pingvinček v pravljici je požgečkal mroža in seveda smo se med seboj morali požgečkati tudi mi. Vsak je prebral delček pravljice, Ita pa je bila prečesana in prebožana. Ja, seveda, pa na glasbeni dodatek v obliki Silvestrskega poljuba ne smemo pozabiti.«

Poleg psihičnega in socialnega zdravilnega učinka terapije s pomočjo živali tako z branjem s terapevtskim psom izboljšujemo tudi sposobnosti branja, govora ter posledično pisanja, kar je cilj bibliopedagoških dejavnosti z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami v Občinski knjižnici Jesenice.

Poleg psihičnega in socialnega zdravilnega učinka terapije s pomočjo živali tako z branjem s terapevtskim psom izboljšujemo tudi sposobnosti branja, govora ter posledično pisanja.

Pravljice, ki smo jih brali skupaj s kužkom

1. Allen, J.: Nisem srčkan
2. Barrow, D.: Ste kje videli slona?
3. Bedford, D.: Veliki pulover malega medveda
4. Bowley, T.: Amalija si želi kužka
5. Broad, M.: Spominčica
6. Byrne, E.: Ta knjiga je čisto podivjala
7. Chapman, J.: S tačko v tački
8. Corderoy, T.: Pogumni pingvinček
9. Donaldson, J.: Hiška, majhna kot miška
10. Echert, H.: Zajec in jež tekmujeta
11. Genechten, Guido van: Rik in prijatelji
12. Gleeson, L.: Poglej, knjiga!
13. Grimm, J.: Janko in Metka
14. Grimm, J.: Sneguljčica
15. Hardy, E.: Kje je Frida?
16. Jansoon, T.: Mumin in rojstnodnevni gumbek
17. Kaadan, N.: Harun in jasmin
18. Kremol, U.: Racman in knjiga
19. Milčinski, F.: Kobilja jajca
20. Papp, L.: Zoja in Belka
21. Percival, T.: Mihovo pismo
22. Poitier, A.: Kdo je naslednji
23. Smallman, S.: Kamen želja
24. Suhodolčan, L.: Peter Nos je vsemu kos
25. Suhodolčan, P.: Hud planet
26. Trije medvedi: ruska pravljica
27. Trelaven, L.: Snežinke z napako
28. Tri uganke (slovenska pravljica)
29. Tullet, H.: Pritisni tukaj
30. Rokavička (ukrajinska pravljica)
31. Webster, C.: Pika plete
32. Wellesley, R.: Kako je ježek našel prijatelja
33. Zajec in jež (slovenska pravljica)

4 SKLEP

Srečanja, tako tista samo v družbi knjige oz. pravljic kot tudi tista v družbi z kužkom, so med vsemi sodelujočimi spletla posebne vezi, ne samo službene. Otrokom in mladostnikom, ki zmorejo brati, glasno branje pred skupino ne predstavlja več težave. Tisti otroci in mladostniki, ki sami ne zmorejo brati, pa vedo, da sta knjižnica in branje prijetna in sproščujoča.

Z bibliopedagoškimi dejavnostmi za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami v Občins-

ki knjižnici Jesenice je bilo doseženo več, kot je bilo to ob začetku, brez izkušenj, mogoče pričakovati. Želimo si, da bi otroci in mladostniki, ki zdaj vedo, da vstopiti v knjižnico in seči po kakšni knjigi ni nič groznega, tudi čisto sami kdaj prišli v knjižnico in si izbrali kakšno knjigo, ki bi jo prebrali v svojem prostem času. Kdaj pa kdaj se tudi to že zgodi. Vse to pa ne bi bilo mogoče brez podpore vodje oddelka za otroke Občinske knjižnice Jesenice, Cirile Leban.

Viri in literatura

Ambasadorji nasmeha. Ljubljana: Društvo Ambasadorji nasmeha. Dostopno na: <http://ambasadorji-nasmeha.si/> (22. 12. 2018).

Dolgan-Petrič, M. (2007). Knjižnične storitve za uporabnike s posebnimi potrebami: priporočila za delo z osebami z disleksijo. Šolska knjižnica, 17(2), 72–78.

Griljc, M. 1996. Srečanje in delo z drugačnimi uporabniki. Knjižnica, Ljubljana, 40(3-4), 175–192.

Komisija za agility pri Kinološki zvezi Slovenije. Vodice: Kinološka zveza Slovenije. Dostopno na: <http://www.agility-slo.com> (19. 7. 2018).

Library services to people with special needs section. (2015). Haag: IFLA. Dostopno na: <http://www.ifla.org/lsn> (22. 12. 2018).

Občinska knjižnica Jesenice. Jesenice: Občinska knjižnica Jesenice. Dostopno na: <http://www.knjiznica-jesenice.si> (29. 8. 2018).

Osnovna šola Poldeta Stražišarja. Jesenice: Osnovna šola Poldeta Stražišarja. Dostopno na: <http://www.poldestrazisar.si/files/2017/10/PUBLIKA-CIJA-2018-19.pdf> (22. 12. 2018).

Smernice za lažje berljivo gradivo. Smernice za knjižnične programe opismenjevanja: nekaj praktičnih predlogov. (2007). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

NINA JAMAR je zaposlena v Občinski knjižnici Jesenice
Naslov: Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
E-naslov: nina@knjiznica-jesenice.si

Slava vojvodine Kranjske in medpredmetno povezovanje v šolski knjižnici

The Glory of the Duchy of Carniola and Cross-curricular Integration in the School Library

Mojca Mežik

UDK 027.8:93/94

Izvleček

Slava vojvodine Kranjske Janeza Vajkarda Valvasorja je obsežno in temeljito delo o današnjem slovenskem prostoru. Meščanska izdaja dela je bila prevedena in izdana leta 2009. Zaradi dragocenosti dela je potrebna posebna previdnost pri delu s knjigami. Valvasor opisuje številne teme o tedanjem življenju na Kranjskem. Zaradi pestrosti vsebine je delo primerno za medpredmetno povezovanje v osnovni šoli. Povezujejo se znanja s področij slovenščine, zgodovine, likovne umetnosti, geografije in državljanske in domovinske vzgoje ter etike. V članku je predstavljen primer sodelovanja med šolsko knjižnico in poukom zgodovine. Učenci so vodeno spoznavali Slavo vojvodine Kranjske, jo listali, brali; v računalniški učilnici pa so temeljiteje spoznavali barok na Slovenskem. S pregledom dela so povezali znanja slovenščine (obdobje baroka v literaturi), zgodovine (barok v umetnosti), likovne umetnosti (grafika, bakrorez), geografije (kulturna dediščina), državljanske in domovinske vzgoje ter etike (narodna zavest).

Ključne besede

Valvasor, Janez Vajkard, 1641–1693, Slava vojvodine Kranjske, medpredmetno povezovanje, šolska knjižnica, osnovna šola

Keywords

Johann Weikhard von Valvasor, 1641–1693, The Glory of the Duchy of Carniola, cross-curricular integration, school library, primary school

Abstract

The Glory of the Duchy of Carniola by Johann Weikhard von Valvasor is a comprehensive and exhaustive work about the territory of present-day Slovenia. The bourgeois edition of the work was translated and published in 2009. Owing to the value of this work, special caution is required when handling books. Valvasor treats numerous topics on the then life in Carniola. Due to the diversity of the content, the work is suitable for cross-curricular integration in primary school. It combines the knowledge of the following school subjects: Slovenian, History, Art, Geography and Civic and Homeland Education and Ethics. The article introduces an example of the collaboration between the school library and the history lesson. The pupils were discovering, by browsing and reading under the teacher's guidance, the Glory of the Duchy of Carniola. They went to the ICT classroom to find out more about the Baroque period in Slovenia. By examining the work, they combined the knowledge of Slovenian (the Baroque period in literature), History (Baroque in art), Art (graphics, chalcography), Geography (cultural heritage), Civic and Homeland Education and Ethics (national consciousness).

**Delo Slava vojvodine
Kranjske je drago
in dragoceno;
predstavlja
neprecenljiv pisni
vir za delo pri
različnih predmetih
(slovenščina,
zgodovina, likovna
umetnost, DKE,
geografija).**

UVOD

V šolski knjižnici naše šole imamo meščansko izdajo Slave vojvodine Kranjske Janeza Vajkarda Valvasorja, ki upravičeno nosi naziv »knjiga slovenskega naroda«. Topografija bogati knjižnični fond in upravičuje naziv kulturne šole. Delo je drago in dragoceno, saj je bila naklada omejena, vsi izvodi pa so oštevilčeni in zato unikatni. Obenem predstavlja neprecenljiv pisni vir za delo pri različnih predmetih (slovenščina, zgodovina, likovna umetnost, DKE, geografija).

VALVASOR V UČNIH NAČRTIH OSNOVNE ŠOLE

Valvasor je v učnem načrtu za slovenščino posredno naveden pri poglavju Pridobivanje literarnovednega znanja (Slovenščina, 2011). Učenci v 9. razredu spoznajo domovinsko tematiko v literarnih delih. Čeprav Valvasorja ne uvrščamo med literate, ga omenjamo pri navajanju značilnosti književnih obdobj, saj učenci navedejo poglobitvene značilnosti literarnih obdobj in smeri ter predstavnike in njihova dela. Avtorje tudi razvrščajo v literarna obdobja. Učenec ima skladno z učnim načrtom razvito zavest o jeziku, narodu in državi. Pokaže jo (tudi) tako, da navede osnovne podatke o začetkih slovenskega knjižnega jezika in o njegovem razvoju skozi stoletja. Usvajanje zadnjega cilja je predvideno postopoma v 7., 8. in 9. razredu. Valvasor spada v čas, ko na Slovenskem ni bilo veliko literarnih ustvarjalcev. Omenjamo le Janeza Svetokriškega. Z delom Slava vojvodine Kranjske pa obdobje natančneje predstavimo in s tem zapolnimo vrzel v literarnih obdobjih med protireformacijo in razsvetljenstvom.

Po učnem načrtu pri predmetu zgodovina (Zgodovina, 2011) v 8. razredu je umetnostnozgodovinsko obdobje baroka izbirna tema pri obravnavi zgodovine Evrope in slovenskih dežel v 17. in 18. stoletju. Spoznavanju baroka sta namenjeni dve učni uri. Področje raziskovanja je široko zastavljeno, saj se povezuje z likovno in glasbeno umetnostjo, slovenščino, geografijo. Učenci lahko s pomočjo slikovnega (in glasbenega) gradiva prepoznajo značilnosti baročne arhitekture (in glasbe), opišejo, kako

se je barok širil na Slovenskem, ter naštejejo glavne baročne umetnine (v Ljubljani). Seznaničitev s slovenskim prevodom jim nudi avtentično izkušnjo in razvijanje spoštovanja narodove kulturne dediščine, kar je tudi splošni cilj znanja v učnem načrtu. Standardi znanja predvidevajo, da učenec na primerih opiše značilnosti baročne umetnosti, primerja baročno in renesančno umetnost, sklepa o vplivu baročne umetnosti na oblačilno in bivanjsko kulturo, primerja značilnosti in vlogo visoke in ljudske umetnosti ter na primeru baročne umetnosti utemelji umetnost kot sredstvo utrjevanja oblasti.

V učnem načrtu za državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko (Državljska, 2011) učenci v 7. razredu spoznajo nastanek Republike Slovenije in jo znajo opisati. Pri predstavljanju prvih zapisov o današnjem ozemlju Slovenije lahko učitelj predstavi tudi Valvasorjevo delo.

V delu je objavljenih veliko grafik z upodobljenimi mesti, dvorci, gradovi idr. Pri likovni umetnosti (Likovna, 2011) se učenci z grafiko spoznajo že v prvem trilettju, prepoznavajo pojme, delajo matrice in jih odtisnejo, v drugem trilettju razumejo proces izdelave grafičnih odtisov, v tretjem pa spoznajo umetniško in industrijsko grafiko. Standardi znanja narekujejo izvedbo nastanka grafičnega odtisa (2. trilettje) in grafičnega lista (3. trilettje). V zadnjem trilettju znajo učenci pojasniti pomen kulturne dediščine za slovenski in svetovni prostor.

V operativnih ciljih pri geografiji (Geografija, 2011) učenec spozna kulturno dediščino Slovenije, razvija pozitivna čustva do domovine, občutek pripadnosti svojemu narodu in državi ter ljubezen do njene naravne in kulturne dediščine. V 9. razredu pa ob primerih vrednoti in razvija odnos do kulturne dediščine svoje domovine, razvija pozitivna čustva do nje, prav tako našteje pomembne dosežke Slovenije v evropskem in svetovnem okviru. Izdela tudi svoj seznam desetih slovenskih prepoznavnosti oziroma značilnosti. Standard znanja predvideva, da pozna pomen slovenske naravne in kulturne dediščine in opiše pomen njenega varovanja. Valvasor v svojem delu predstavi tedanja kranjska mesta in pokrajine, seže celo širše. Opisuje tudi takratno naravno in kulturno

dediščino. Z izidom Slave vojvodine Kranjske pa se med dediščino napiše tudi on sam.

O VALVASORJU IN NJEGOVI SLAVI

In kdo je sploh bil Valvasor? Bil je kranjski plemič, polihistor, član Kraljeve družbe (Royal Society) v Londonu, raziskovalec zgodovine, arheologije, matematike, magije in alkimije, svetovni popotnik, vojak in poveljnik, raziskovalec in zbiratelj, geograf, etnograf, topograf, kartograf, naravoslovec in tehnik, lastnik mogočne knjižnice z vsemi takrat pomembnimi znanstvenimi deli, pisec, risar, urednik, založnik in izdajatelj, raziskovalec Cerkljanskega jezera, izumitelj ulivanja bronastih kipov v enem kosu, avtor načrta za predor pod Ljubljem, prvi slovenski sistematični kartograf, ustanovitelj prvega grafičnega podjetja, prvi bakrotiskar, začetnik slovenske historiografije, geografije in etnologije, morebiti celo prvi slovenski prostozidar. Rojen je bil leta 1641 v Ljubljani v plemiški družini. Z vojaško službo je napredoval do naziva baron, kar mu je omogočalo dodaten vir zaslužka. Z bogato poroko si je pridobil denar za nakup kar treh gradov: Bogenšperk, Črni potok in Lichtenberg pri Bogenšperku. V svojem času je bil najplodovitejši pisec in je s tem prispeval tudi k vzponu kulturne zavesti na Slovenskem. Zaradi svojega prispevka k znanosti, vedenju in kulturi je ena ključnih osebnosti slovenske in evropske zgo-

V svojem času je bil najplodovitejši pisec in je s tem prispeval k vzponu kulturne zavesti na Slovenskem. Zaradi svojega prispevka k znanosti, vedenju in kulturi je ena ključnih osebnosti slovenske in evropske zgodovine.

dovine. S Slavo vojvodine Kranjske je opravil delo, ki ga za njim ni nihče več ponovil.

Slava vojvodine Kranjske (izvirni nemški naslov *Die Ehre dess Hertzogthums Crain*) je izšla leta 1689 v Nürnbergu. Celotno delo zajema 4 dele, ki so razdeljeni na 15 knjig; skupaj ima delo 3532 strani, 24 prilog in 528 bakrorezov. Zaradi velikih stroškov pri tisku je bil Valvasor prisiljen prodati grad Bogenšperk in rojstno hišo v Ljubljani, nakar se je preselil v Krško, kjer je leta 1693 tudi umrl.

Vsebina knjig zajema večino tedanjega znanja o Kranjski. Valvasor predstavi zgodovino naselitve narodov na območje Kranjske (kar so kasnejši zgodovinarji sicer ovrgli), opiše meje in razdelitev dežele. Na splošno opiše Kranjce in njihove običaje, razlaga tudi o jeziku, noši, običajih, predstavlja prehrabne navade. Številna poglavja so namenjena goram, rekam, studencem, jamam, gradovom, rudnikom itd. Avtor nato popisuje vode, podnebje, bolezni, rastlinstvo, zelišča, drevesa, rudnike, pri čemer se najbolj posveti rudniku živega srebra v Idriji. Omenja tudi posebnosti, kot so fosili in druge okamnine, posebnosti iz živalskega in rastlinskega sveta, še posebej pa se posveti kraškemu in podzemeljskemu svetu na Kranjskem oziroma Notranjskem. Zanimajo ga tudi vere in razna verovanja (od poganskih običajev, pokristjanjevanja, protestantizma, protireformacije, do praznoverja, običajev in čarovnij). Predstavlja tudi plemiške grbe. Podrobno predstavi deželne glavarje in upravitelje, oskrbnike, vicedome, stanove. Več kot 250 strani je posvečenih vladarjem dežele. Predstavljena je politična zgodovina vojvod in deželnih knezov. Povzema zgodovino od antike do leta 1689. Najobširnejša, 11. knjiga vsebuje literarno topografijo, imenujemo jo tudi »knjiga gradov«. V njej so po abecednem redu predstavljena in ilustrirana mesta, trgi, gradovi, samostani in druge znamenitosti. V delu predstavlja tudi hrvaško ozemlje. Na koncu knjige se nahajata še dve neoštevilčeni strani pripomb in tiskovnih popravkov. Delo je večinoma napisal Valvasor sam, pri nekaterih delih je imel pomočnike. Pesmi so pesnili baronica Katarina Regina von Greiffenberg-Seisenegg, Pavel Ritter-Vitezović, Jožef Sisentschelli, Janez Ludvik Prasch, Janez

Slika 1: Janez Vajkard Valvasor: Slava vojvodine Kranjske (foto: Simona Lešnjak)

Gregor Dolničar (Thalnitscher), Janez Krstnik Petermann, Krištof Wegleiter in Janez Gabrijel Majer. Slava vojvodine Kranjske je okrašena s podobami in zemljevidi, ki so jih kot risarji prispevali poleg Valvasorja še drugi zaposleni bakrorezci.

Leta 2009 je bil prvič predstavljen prevod dela. Glavni prevajalci iz nemščine so bili Doris, Božidar in Primož Debenjak, iz latinščine Aleš Maver, pobudnik, urednik in vodja projekta pa Tomaž Čeč. Prevod je v celoti izdal Zavod Dežela Kranjska in pripravil tudi zbornik strokovnih študij, Studia Valvasoriana (urednik Janez Weiss), ki je izšel konec leta 2014.

DELO V KNJIŽNICI

Učiteljici zgodovine in knjižničarka sva se dogovorili, da bi obsežno topografijo lahko predstavili tudi učencem. Izbrali sva 8. razred in ga razdelili na dve skupini. Za izvedbo sva potrebovali dve šolski uri. Predhodno je vsaka pripravila učni list z vprašanji oziroma nalogami, ki so pomagale osvetliti obdobje in avtorja. Eno šolsko uro je vsaka skupina posvetila delu v računalniški učilnici, eno uro pa so bili v šolski knjižnici. Učni list (Priloga 1) je bil vodilo za delo pri uri.

V računalniški učilnici so učenci delali samostojno s pomočjo spletnih virov. Učiteljica je predhodno znanje preverila s kratko uvodno ponovitvijo o baroku (v povezavi z glasbo).

Razdelila je učne liste in jim podala navodila za raziskovanje baročne Ljubljane, ki je bila v času Valvasorja prestolnica dežele Kranjske. Na spletni strani (Kocjan et al., 2018) so učenci dobili osnovne informacije o baročni Ljubljani. Raziskovali so s pomočjo različnih vrst spletnih virov (avdiovizualni viri, pisni in drugi spletni viri). Med raziskovanjem jih je učiteljica usmerjala in opozarjala na (ne)zanesljivost spletnih virov ter pomagala pri preverjanju verodostojnosti le-teh. Največji problem so jim povzročala gesla, ki jih je treba vtipkati v brskalnik, da dobimo želeno zahtevo. Pri uri so raziskali obnovo Ljubljane po velikem potresu 1511, spoznali pomen Academie Operosorum, ugotovili, da je Rimskokatoliška cerkev z baročnim okrasjem želela poudariti veličastje in si povrniti nekdanjo veljavo, ki je bila z reformacijo okrnjena. Učenci so ugotovili, da so poleg cerkvenih nastajale tudi posvetne umetniške in arhitekturne stvaritve, kot je npr. Robbov vodnjak. Čudili so se dejstvu, da je večina arhitekturnih mojstrov prihajala iz italijanskih dežel, in spoznali, da so tudi v naših deželah živeli precej nadarjeni baročni umetniki, ki so s svojim delovanjem zaznamovali širši prostor tedanjega habsburškega cesarstva.

V šolski knjižnici se je delo začelo s kratko predstavitevjo Valvasorja. Knjižničarka je navedla nekaj življenjskih podatkov o avtorju in njegovem življenju. Omenili so tudi njegove sodobnike. Posebej so bili opozorjeni na njegov zapis o Cerknškem jezeru, o opisu načina izdelave spomenikov in o bakrorezih. Vsi pojmi so bili povezani z različnimi predmeti: Cerknško jezero z geografijo; izdelava spomenikov in bakrorezi z likovno umetnostjo. O pomembnosti dela za oblikovanje narodne zavesti so se pogovarjali pri domovinski in državljanski etiki, o baroku in baročni umetnosti pa pri zgodovini.

Ker je delo pomembno, drago in unikatno, so učenci dobili vsak svoj par belih bombažnih rokavic. Pred začetkom so izvedli ceno zbirke in se pogovorili, zakaj je to delo dragoceno. V parih ali manjših skupinah so dobili po eno knjigo. Delo so prelistali in opazovali način tiska, slikovno gradivo, zapise mest in krajev. Pozorni so morali biti na naslove poglavij.

Pri uri so raziskali obnovo Ljubljane po velikem potresu 1511, spoznali pomen Academie Operosorum, ugotovili, da je Rimskokatoliška cerkev z baročnim okrasjem želela poudariti veličastje in si povrniti nekdanjo veljavo, ki je bila z reformacijo okrnjena.

Slika 2: Predstavitev Slave vojvodine Kranjskem učencem (foto: Simona Lešnjak)

Slika 3: Listanje Slave vojvodine Kranjske (foto: Simona Lešnjak)

Preleteli so kazalo tem, ki je na koncu posameznega dela. Ena od skupin je glede na naslove poglavij povzela, kaj je avtor zapisal o Cerknškem jezeru. Opisati so morali način izdelave slikovnega gradiva in predstaviti, kaj je na njem. Ker je vsaka skupina imela drugo knjigo, so se tu odgovori seveda razlikovali. Na koncu so poiskali še poglavje, kjer je predstavljen domači kraj. Izpisali so teme, ki so jih razbrali iz zapisov ob robu glavnega besedila.

V pomanjkanju zavedanja o pomenu biti državljani in pripadnik nekega naroda je Slava vojvodine Kranjske delo, s katerim lahko krepimo narodno zavest Slovencev. Učenci, ki prihajajo iz drugih držav, pa lahko z vpogledom v to delo začutijo bogato zgodovino Slovencev.

SKLEP

V pomanjkanju zavedanja o pomenu biti državljani in pripadnik nekega naroda je Slava vojvodine Kranjske delo, s katerim lahko krepimo narodno zavest Slovencev. Učenci, ki prihajajo iz drugih držav, pa lahko z vpogledom v to delo začutijo bogato zgodovino Slovencev.

Ura je potekala v sklopu rednega pouka. Izkazalo se je, da bi jo lahko izvedli v okviru kulturnega dne. Učenci bi si poleg Slave ... in dela v računalniški učilnici ogledali še baročne značilnosti mesta, v katerem živijo, poslušali bi glasbo (lokalnih) umetnikov iz časa baroka in tako razširili znanje. Poleg tega bi lahko spoznali še Valvasorjeve sodobnike pri urah slovenščine ali pa kakšno literarno baročno delo. Če na delo gledamo širše, bi si lahko učenci ogledali še grad Bogenšperk in pa Valvasorjeva ljubljanska dela. To pa bi zahtevalo že več časa za izvedbo.

Izvedbo ure ocenjujem kot zelo uspešno. Učenci so pri delu sodelovali, najbolj so bili presenečeni nad ceno dela. Tudi uporaba rokavic pri delu s knjigo je bila nenavadna. Pri ponovni izvedbi ure bi k sodelovanju pritegnila še učiteljico likovne vzgoje, kjer bi morebiti lahko izdelali grafiko, ki bi se navezovala na Slavo vojvodine Kranjske.

Slika 4: Ogledovanje bakrorezov (foto: Simona Lešnjak)

Viri in literatura

- Kocjan, M., Kotnik, B., Opačak, Ž., Rau, P. (2015). *Likovna umetnost. I-učbenik za likovno umetnost v gimnazijah*. Dostopno na: <http://www.iucbeniki.si/lum1/3190/index5.html> (30. 5. 2018).
- Reisp, B. (1983). *Janez Vajkard Valvasor v besedi in sliki*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- SLAVA vojvodine Kranjske. Dostopno na: <http://www.dezela-kranjska.si/index.php> (19. 3. 2018).
- UČNI načrt. Program osnovna šola. Državljska in domovinska vzgoja ter etika. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo in šport, 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_DDE_OS.pdf (30. 5. 2018).
- UČNI načrt. Program osnovna šola. Geografija. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo in šport, 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_geografija.pdf (30. 5. 2018).
- UČNI načrt. Program osnovna šola. Likovna umetnost. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo in šport, 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_likovna_vzgoja.pdf (30. 5. 2018).
- UČNI načrt. Program osnovna šola. Slovenščina. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo in šport, 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf (30. 5. 2018).
- UČNI načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo in šport, 2011. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (22. 3. 2018).
- VAJKARD Valvasor, J. (2009). Čast in slava vojvodine Kranjske. Ljubljana: Zavod dežela Kranjska.
- Vidmar, J. (ur.) (1974). *VALVASOR in sodobniki*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Weiss, P. (ur.) (2014). *Studio Valvasoriana*. Ljubljana: Zavod dežela Kranjska.

MOJCA MEŽIK, profesorica slovenščine in sociologije, šolska knjižničarka na OŠ Drska
Naslov: Osnovna šola Drska, Ulica Slavka Gruma 63, 8000 Novo mesto
E-naslov: mojca.mezik@os-drska.si

**Kulturni
bazar**
2019

EU nagrajeni slovenski model dediščine – HIŠA IZROČILA, predstavitev

Izvajal: Ljuba Jenče, PAJN Zavod za sonaravno bivanje

Kako prepoznati pomen in nujnost povezave kulturne in naravne dediščine za mlado generacijo? V dobi digitalizacije, ko se pojavljajo resne okvare sposobnosti ohranjanja pozornosti otrok pri pouku, je stik s telesom, svojim glasom, z ročnimi deli in naravno

dediščino nujen in zdravilen. Skozi proces postopka procesov od začetka do izdelka se otrok, mladi človek umiri, poglobi in poveže sam s seboj. V predstavitev bodo vključene tudi pripovedne pesmi in opozorila na povezavo z evropsko kulturno dediščino (Pegam in Lambergar, Faronika in druge pripovedne slovenske ljudske pesmi kot evropska dediščina).

MOMUS – Glasbeni vodič po poteh snovne glasbene dediščine Slovenije, predstavitev projekta
Izvajal: Slovenski

glasbenoinformacijski center SIGIC S projektom MOMUS – Monumentis Musicum Sloveniae se SIGIC – Slovenski glasbenoinformacijski center pridružuje obhajanju evropskega leta kulturne dediščine. Glasba je edina umetnost na Slovenskem, ki nima svojega osrednjega muzeja. MOMUS tako orje ledino, saj vključuje digitalno in digitalizirano slikovno gradivo ter podrobne opise spomenikov in z njimi povezanimi osebami s področja glasbene umetnosti. Interaktivna zasnova spletne publikacije omogoča neposreden stik s spomeniki, spominskimi

poščkami, spominskimi parki in muzejskimi glasbenimi zbirkami. Primerna je za šolarje in mladino, ki lahko na vsakem koraku odkrivajo nova spoznanja o slovenski glasbi in širijo svoj miselni horizont. In nenazadnje, primerna je za študente in raziskovalce, ki se poglobljeno ukvarjajo z raziskovanjem področja slovenske glasbene umetnosti.

Celoten program Kulturnega bazarja 2019 najdete na www.kulturnibazar.si.

Različni načini spodbujanja branja v šolski knjižnici Osnovne šole Prule

Different Ways of Encouraging Reading in the Prule Primary School Library

Gregor Škrlič

UDK 028.5:027.8

Izvleček

V prispevku so predstavljene pretekle praktične izkušnje in različni načini spodbujanja branja v šolski knjižnici OŠ Prule. V uvodu bo nekaj besed namenjenih teoriji o branju in bralni motivaciji. V nadaljevanju pa bodo podrobneje opisani primeri, uporabljeno gradivo in aplikacije ter programska oprema, ki so se izkazali za dobre pri širjenju dobrih lastnosti knjižnice in spodbujanju branja.

Ključne besede

šolska knjižnica, motivacija, branje, bralna motivacija, IKT, knjige

Abstract

The article describes practical experiences and various ways of encouraging reading at the Prule primary school library. It begins with a few words on the theory of reading and reading motivation, followed by a detailed description of the examples, along with the used materials, applications and software that proved to be advantageous in spreading the word about the library's good qualities and encouraging reading.

Keywords

school library, motivation, reading, reading motivation, ICT, books

Preprosto lahko rečemo, da je branje »prepoznavanje in razumevanje pomena simbolov, črk, ki sestavljajo pisano ali tiskano besedilo«.

Bralno motivacijo lahko poimenujemo »kot nadpomenko za različne motivacijske dejavnike, ki spodbujajo človeka k branju, dajejo bralnemu procesu smisel in tako pomagajo posamezniku, da vztraja do cilja in si želi bralno izkušnjo še ponoviti«.

UVOD

Pri delu v knjižnici, s knjigami, branjem in mladimi, sem se večkrat spraševal, kaj nagovori posameznika za branje. Ali so to zgledi, gola radovednost, nuja, zanimanje, želja po nečem novem ali kaj drugega? Nadalje me je zanimalo in me še vedno zanima, kaj je tisto nekaj, kar dela branje vabljivo? Ne smem sklepati po sebi kot dobrem bralcu, saj imam do branja tudi spoštljiv odnos (zavedanje, kaj vse mi le-to omogoča). In tisto zelo pereče vprašanje, ki se vsako leto bolj izpostavlja na mesečnih sestankih v šoli, aktivih, raznih srečanjih, konferencah in celo po medijih: Zakaj nekateri beremo, drugi pa ne (ne posežejo niti po časopisu, stripu, kaj šele po knjigi)? Da bi si odgovoril na vsa ta in še kako drugo vprašanje, sem prebral precej strokovne literature te tematike, se udeležil izobraževanj, poklepetal s kolegi o praktičnih izkušnjah ter načinih, zmožnostih premagovanja ovir pri učenju branja ter branju samem (zdravstvene težave, nezainteresiranost za branje, odklonilen odnos do branja itd.). Zagotovo se strinjam, da »učenje branja, žal, ni lahka naloga. Ni podobno učenju hoje, saj poseben nagib do branja ni zapisan v naših genih. Prav tako ni primerljivo z učenjem odbijanja žoge ali igranja klavirja, saj so posledice, če ene ali druge spretnosti ne obvladamo, bistveno drugačne.« (Kropp, 2000, str. 2)

In kaj je branje? V teoriji sem naletel na različne definicije ter razlage, a vendar preprosto lahko rečemo, da je branje »prepoznavanje in razumevanje pomena simbolov, črk, ki sestavljajo pisano ali tiskano besedilo« (Ilich, 2007, str. 25). »Pri branju si moraš vse predstavljati. Branje je dejavnost, ki zahteva nenehno ustvarjanje.« (Pennac, 1996, str. 21) Branje posledično razvija domišljijo in posameznikovo kreativnost. Seveda pa »branje srečujemo na različnih področjih. Najprej v obliki poučevanja, ko se otrok uči razbiranja znakov. To skoraj vedno poteka v šoli, a nekateri otroci znajo brati že prej, ker so se branja naučili doma. Branje nato služi učenju jezika in literature ... branje spremlja usvajanje učnih vsebin, pri čemer otroci in mladostniki uporabljajo različne vrste neliterarnih vsebin. Tudi te je treba znati brati.« (Sarto, 2015, str. 19)

Kaj pa motivacija za branje? »Treba se je zavedati, da je branje velik intelektualni napor. Sami se težko urimo v branju, ne da bi prejeli zunanje dražljaje in napotke, kako je mogoče postati dober bralec. Nekateri otroci sami po sebi postanejo dobri bralci. K temu so nagnjeni, doma vlada ustrezno vzdušje: starši berejo časnike, imajo veliko knjižnico, ki jo tudi uporabljajo, kupujejo nove knjige, spodbujajo branje otrok, podpirajo šolske pobude, povezane z branjem in knjigami.« (Sarto, 2015, str. 19) Za branje je zelo pomembno pozitivno spodbujanje in zgledi. Torej lahko poimenujemo bralno motivacijo »kot nadpomenko za različne motivacijske dejavnike, ki spodbujajo človeka k branju, dajejo bralnemu procesu smisel in tako pomagajo posamezniku, da vztraja do cilja in si želi bralno izkušnjo še ponoviti (ponovno doživeti)« (Pečjak, 2002, str. 51). Ob tem velja omeniti pet vzrokov, zakaj si otrok želi brati, ki jih je v svoji knjigi naštel Kropp (2000):

- Branje otroku pomaga osmišljati svet, v katerem živi.
- Branje je najpomembnejša socialna sposobnost, ki jo otrok potrebuje tako v šoli kot pri igranju.
- Branje je zabavno.
- Branje je čudovit način, da otrok preživi čas z vami.
- Branje mora biti zelo »odraslo«, saj očka in mamica to vselej počneta.

V prispevku bom predstavil svoje izkušnje pri delu z mladimi (ne)bralci, ideje ter načine, kako sem se loteval spodbujanja branja (različni načini, metode, pripomočki itd.).

PREDSTAVITEV PRIMEROV DOBRE PRAKSE

V strokovni literaturi sem prebral veliko teoretičnih izhodišč, rezultatov raziskav o branju, o bralnih zgledih, primerov dobre prakse in še marsikaj. Nekajkrat sem zasledil, da avtorji bralce opredelijo kot bralne molje, povprečne bralce in posameznike z motnjami branja/pisanja. Izhajajoč iz teh opredelitev si večkrat pripravim ustrezne pristope, pripomočke, da lažje ugotovim, komu kaj ustreza. O tem več v nadaljevanju, kjer bom opisal posamezne že izvedene praktične primere.

Pri delu v knjižnici in urah pouka učencem tudi večkrat poudarim pomembnost njihovega domačega okolja, povprašam jih po branju doma, s kom berejo in kaj, kolikokrat na dan/teden, da dobim izhodišča ter situacije, kje bom začel ...

Večkrat na začetku ure pokažem in povem kak stavek o knjigi, ki jo trenutno berem, nato povprašam tudi učitelja/-ico, ki predstavi svojo naj knjigo ali tisto, ki jo trenutno bere.

Pri delu v knjižnici in urah pouka učencem tudi večkrat poudarim pomembnost njihovega domačega okolja, povprašam jih po branju doma, s kom berejo in kaj, kolikokrat na dan/teden, da dobim izhodišča ter situacije, kje bom začel ... Kot je zapisal Kropp (2000) v svoji knjigi Vzgojanje bralca, precejšnjo vlogo pri branju odigrajo prav otrokovi starši. In z njegovimi ugotovitvami se strinjam, saj so starši resnično lahko zgled svojim otrokom.

Za vsako šolsko leto sem si (in v prihodnje bom) zastavil cilje ter dejavnosti za spodbujanje obiskovanja knjižnice, razvijanje branja leposlovja in strokovnih knjig ... Pomembno je, da pritegnem uporabnika/učenca, ki je potencialni bralec. Knjižnica s svojo urejeno in bogato založeno zbirko (različno gradivo in pripomočki: 3D-očala, povečevalna stekla, e-bralniki, tablični računalniki itd.) pripomore k spodbujanju in razvijanju branja, izboljšanju in nagrajevanju znanja, bogatenju domišljije, krepitvi kompetenc in osnovnih veščin za sporazumevanje. Zelo odvisno je, ali gre za skupinsko (pouk, interesna dejavnost, dan dejavnosti, mednarodni in nacionalni projekti) ali individualno delo (učna pomoč, dodatni pouk, referenčni pogovor). V nadaljevanju bom na kratko predstavil nekaj uspešnejših projektov, dejavnosti, prijemov, ki so se v preteklosti izkazali za uspešne.

• Lastne izkušnje in zgled

Tudi sam imam rad priporočila: kaj bi bral, kdo je kaj prebral, zakaj in kaj o tem lahko pove. Berem knjige, časopise in tudi revije, ki promovirajo branje in literaturo, rad poklepetam o dobri knjigi ..., zato sem tudi sam začel učencem pripovedovati o svojih izkušnjah z branjem in prebranih knjigah v svoji mladosti. Velikokrat smo ugotovili, da so že v moji mladosti obstajale knjige, ki so še vedno na policah in celo še vedno znane (to se zgodi z Mačkom Murijem, Mikijem Mustrom in drugimi). Večkrat na začetku ure pokažem in povem kak stavek o knjigi, ki jo trenutno berem (to je bilo tudi eno od izhodišč letnega projekta Branje za znanje), nato povprašam tudi učitelja/-ico, ki predstavi svojo naj knjigo ali tisto, ki jo trenutno bere. Dobra ideja se je razvila

tudi z bralnimi kotički (o tem podrobneje v nadaljevanju), kjer smo vsi skupaj brali (učenci, učitelji ter knjižničar, dvakrat tudi ravnatelj).

• Uganka meseca (delo s knjižničnim gradivom)

Vsak mesec pripravim uganko meseca po triletnih (vzgojno-izobraževalnih obdobjih), kar se je izkazalo za zelo uporabno (cilji posameznega vzgojno-izobraževalnega obdobja so med seboj povezani, učenci imajo skupne interese itd.). Uganka je vezana na aktualni mesec (septembra je v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju povezana z vstopom v šolo ...). Večkrat v letu izvedem uganko meseca, ki je vezana na eno knjigo ali na iskanje knjig in podatkov po celotni knjižnici (učenci se spremenijo v knjižnične detektive in za reševanje nalog uganke meseca vadijo tudi svoje veščine iskanja po literaturi, knjižnici itd.). Vsak mesec izžrebam tri srečnejše, ki prejmejo nagrado (iz vsakega triletnja po enega, po pregledanih in pravilno rešenih ugankah – nepravilno rešene uganke so izložene pred samim žrebom).

• Bralna značka

Slovenska bralna značka je motivacijska dejavnost, ki na naši šoli že več let uspešno deluje. Vsako šolsko leto učenci sodelujejo – začnejo 17. septembra (na dan zlatih knjig) in končajo 2. aprila (na mednarodni dan knjig za otroke). Vsako leto jim osvežim priporočilne seznane, jih pregledam in posodobim (priporočamo gradivo, ki je dostopno na policah naše knjižnice). Učenci pa seveda lahko berejo tudi drugo gradivo, ki ni na seznamu. Ob izbiranju in odločanju za naslednje branje se pogovorimo o vsebini, natrosim drobtinice in delčke vsebine, kaj jih čaka, če se odločijo za branje določenega dela. Zelo dobro sodelujemo z vsemi učitelji, ki so mentorji bralne značke, in skupaj učence pripeljemo do zastavljenega cilja (branje, osvojeno priznanje itd.). Vsako leto, ob zaključku, pa pripravim kviz (1.–6. razred), za tretje vzgojno-izobraževalno obdobje, pa poskrbi sodelavka (slavistka).

- **Interaktivni kviz ob zaključku slovenske bralne značke za učence od 1. do 6. razreda**

Vsako šolsko leto po zaključenem branju in pripovedovanju za bralno značko za učence od 1. do 6. razreda v šolski knjižnici, organiziram zaključno prireditev z interaktivnim kvizom, kjer me morajo bralci s svojim usvojenim znanjem, premagati. Prireditve se, med poukom, udeležijo le tisti učenci, ki so opravili bralno značko, preostali imajo reden pouk po urniku. To se je pred leti izkazalo še kot dodatna motivacija, saj učenci zelo radi pridejo v knjižnico med poukom. Pripravim jim 20 vprašanj, ki so vsako leto povezana s tistimi avtorji, ki jih obravnavajo in so tudi na seznamu. Vključim tudi vprašanja o vsebini določenih knjig, zbirk, zgodb in pesmi ter literarnih junakov.

- **Knjižne kazalke**

Čisto vsako leto v knjižnici izdelujemo takšna ali drugačna knjižna kazala (knjižne kazalke, označevalce). Dobra motivacija za branje, še posebej tista kazala, ki služijo pri posamezni knjigi. Izdelamo tabelarno kazalko, ki ima namenske prostorčke, v katere bralci zapisujejo podatke v povezavi z branjem. Ker je plastificirana, uporabljajo flomaster, ker lahko sled tudi pobrišejo z vlažno krpo in kazalko uporabijo pri naslednji knjigi. Zelo motivacijske so kazalke, ki s 5 prsti opozarjajo na zahtevnost branja, ali pa takšne, ki jih posamezniki izdelajo čisto prosto po izbiri. Uporabne so tudi takšne, ki so hudomušne ali celo večdimenzionalne. S kazalko je branje lažje, saj ne le označuje mesto, kjer se je branje končalo, služi lahko tudi kot bralno vodilo (namesto da vleče s prstom, učenec besedilo podloži s kazalko).

- **Interesne dejavnosti (knjižničarski krožek)**

Vsako šolsko leto sem ponudil več interesnih dejavnosti, ki so bile vezane za vzgojno-izobraževalno obdobje (dalje VIO). Knjižničarski krožek za 1. VIO ter za 2. VIO, za 3. VIO pa sem ponudil interesno dejavnost, ki sem jo poimenoval mladi knjižničarji. Poleg teh sem ponudil in izvajal tudi namizne družabne igre ter eTwinning (mednarodni

projekt kot interesna dejavnost). Interesne dejavnosti so pomembne, saj se k njim prostovoljno vpišejo učenci, ki želijo krepiti svoje znanje s področja, ki ga ponuja posamezna interesna dejavnost. Poleg vsebin se krepijo tudi odnosi, saj se skupine oblikujejo iz učencev, ki niso sošolci, temveč so iz različnih razredov (znotraj posameznega VIO). Zelo veliko zunanje motivacije, medvrstniške motivacije itd.

- **Bralni koticiki (bralni šotor, kavči ...)**

Vsak ima rad svoj prostor, stol, kot, blazino, okensko polico, kjer v miru prelista časopis, knjigo itd. S tem v mislih sva pred leti v naši knjižnici s hišnikom izdelala bralni šotor. Potrebovala sva 5 enako dolgih lesenih palic ter ovoj (pokrivalo za vrtno rastline). V šotor sva položila blazine in pri vhodu obesila nekaj naglavnih svetilk. Vodstvo je kupilo kavče, dodali smo tudi nekaj vrtljivih stolov. Nekajkrat sem v knjižnico povabil ves razred z učiteljem, učenci pa so zbrali svoj koticik ter gradivo in se ob tem zabavali. Na začetku med učenci ni bilo zanimanja, s časoma pa je v knjižnici zmanjkalo površin, kjer so še lahko sedeli in brali ter se učili.

- **Pravljicne ure**

Branje pravljic je poseben privilegij. Večkrat sem v knjižnico povabil razrede ali izbrane učence, ki sem jim bral pravljice (na začetku šolskega leta, ob dogodkih, praznikih itd.). Za učence je bilo to posebno doživetje, saj so si lahko sami izbrali prostor (blazine, kavč, šotor, vrtljiv stol ...) in položaj (sede, stoje, leže ...) ter tako poslušali pravljice. Branje, ki ga včasih podkrepim z glasbeno podlago, določenimi fotografijami, ki se prikazujejo na i-tabli, ali le zvočnimi efekti, ki podkrepijo pravljico in doživljanje ter dražljaje. Tudi učenci so brali v šotoru, večkrat so prišli starejši učenci in pripeljali svoje mlajše varovance (medgeneracijsko branje, na podlagi našega vzgojnega načrta) ter jim brali. Ob takem branju se poveča zanimanje za prebrano pravljico (zbirke pravljic, avtorje in druga dela itd.). Tudi mlajši so navdušeni nad izborom pravljic svojih starejših prijateljev in si jih nato izposojajo za branje doma ...

Vsak ima rad svoj prostor, stol, kot, blazino, okensko polico, kjer v miru prelista časopis, knjigo itd. S tem v mislih sva pred leti v naši knjižnici s hišnikom izdelala bralni šotor.

Torba presenečenja
spodbuja branje,
razmišljanje
o bontonu, je
motivacija za
poustvarjanje po
branju knjige ali po
ogledu risane
filma.

Pomembno je
imeti pripravljen
precejšen nabor
knjig, da z njimi
nagovorimo vsakega
učenca.

• Branje posebej izbranih knjig

Vsako leto sem v sodelovanju z mobilnimi pedagoginjami pripravil seznam knjig, ki so primerne za učence s specifičnimi učnimi težavami (težave pri branju, pozornosti, komunikaciji itd.). Z vsako od kolegic sva vsaj eno uro izvedla skupaj z učencem ali skupino učencev. Individualno delo je večkrat obrodilo sadove, ko smo prišli do skupnih rešitev in je posameznik začel brati ali se opogumil za branje ter opravljanje slovenske bralne značke, nekateri celo angleške ali nemške bralne značke. Po začetnem delu smo se dogovorili tudi z razredniki ali učitelji slovenščine (odvisno od tega, za kateri razred je šlo) ter prilagodili gradivo za bralno značko kot tudi za obvezno domače branje (prirejene verzije izvirnih del ali le določena poglavja v knjigi). Zelo pomembno je bilo, da smo imeli pripravljen precejšen nabor knjig, ki so nagovorile skoraj vsakega učenca. Za motivacijo branja je bila zelo uporabna knjiga Tereze Žerdin z naslovom Nesrečko! Zgodbe za otroke, ki ne marajo brati (2016). »Zgodbe so namenjene otrokom, ki imajo težave z branjem. Težave imajo zato, ker le počasi prepoznavajo in povezujejo črke, ker besede (jezik) slabo razumejo, ker so besede dolge ali pa se jih težko izgovori.« (Žerdin, 2016, str. 4)

Še nekaj zanimivih knjig, ki jih moram omeniti, saj so bile uporabne za »razbijanje ledu« pri učencih:

- Ahačič, K.: Jezični možje
- Bonilla, R.: Najvišja gora knjig na svetu
- Docherty, H.: Vitez plemeniti, ki ni hotel se boriti
- Jeram, A.: Zajčkova knjiga pravljic
- Kenda Hussu, D.: Škratek Napakec. Zgodbe za pozorno branje
- Kocmut, A.: Andraž spozna knjižnega molja
- Schimel, L.: Boš bral knjigo z mano?
- Tamaro, S.: Papirofobija

• Torba presenečenja

Pred leti smo se ob izvedbi kulturnega dne odločili, da učencem po razredih ponudimo posebno spodbudo v obliki torbe preseneče-

nja. Namen torbe presenečenja je spodbujanje branja, razmišljanje o bontonu, motivacija za poustvarjanje po branju knjige, ogledu risane filma itd.

Na torbi so bili zapisani napotki:

Ustvarjate in svoje misli ter ilustracije vpisujete v zvezek, ki je dodan torbi. Za razvijanje ter spodbujanje miselnih procesov je v torbi presenečenja tudi miselna igra. Oplemenitite svoj prosti čas in zapišite misli ter presenečenja za zanamce.

Torba je vsebovala: 1 izvod Guinness World Records; 1 izvod stripa (Miki Muster ali Garfield); 1 izvod Bonton 2 (ali) Kako ne postaneš teleban v novih 100 lekcijah; 1 pametno igračo (lesena); 1 DVD (Medvedja brata) in 1 zvezek formata A4.

Ob koncu šolskega leta, ko je torba zaokrožila med tako rekoč vsemi v razredu, je bil čas za evalvacijo. Učenci so z zanimanjem sprejeli torbo, pregledali vsebino, prebrali vsaj kakšen del gradiva, si ogledali risanko ter v priloženi zvezek zapisali vtise, obnove, zanimive rekorde in drugo. Tudi iz pogovorov je bilo zaznati, da so se nekateri poglobili v določene rekorde in celo v pravila obnašanja.

• Namizne družabne igre

V knjižnici je vsak dan veselo ob igranju družabnih iger. Vsak dan pred poukom in po njem učenci poleg izbiranja gradiv igrajo namizne družabne igre. Preizkušajo nove, stare, poznane ter drug drugega spodbujajo, se medsebojno povezujejo ter se učijo ..., vse to pa je posledica tega, da sem pred leti v sklopu pouka, učencem začel predstavljati družabne igre, ki so nastale po literarnih predlogah. Kasneje sem začel izvajati interesne dejavnosti, v katere so se vključili učenci, ki so jih zanimale namizne družabne igre (različne zvrsti iger, za spodbujanje učenja, za druženje, za prosto igro itd.). Ugotovil sem, da so namizne družabne igre, ki so na neki način povezane z literarnimi predlogami, odlična motivacija za branje. Zaradi določenih namiznih družabnih iger so učenci izrazili zanimanje za knjigo, zgodbo, avtorja itd. Po igranju iger, povezanih s Tolkienom, se je izposoja njegovih knjig v naši

Namizne družabne igre in videovsebine, ki so nastale po literarnih predlogah, so odlična motivacija za branje.

šolski knjižnici povečala. Ravno tako se je to zgodilo s knjigami Maček Muri, Strahek, Zmajček Kokos, Mala čarovnica ...

• **Projekt Branje za znanje**

Pred leti smo skupaj s slavistkami za učence od 6. do 9. razreda organizirali ter izpeljali projekt, ki smo ga poimenovali Branje za znanje. Že v prvem tednu septembra, je vsak razred v spremstvu učiteljice za slovenščino prišel v knjižnico na uvodno uro pouka o branju, motivaciji ... Za uvodno motivacijo so naloge reševali s pomočjo družabne igre Pictionary ali Dixit (rešitve nalog so bili določeni naslovi knjig, ki naj bi jih učenci že poznali). Nato so sledile predstavitve knjig in drugih gradiv. To šolsko leto smo imeli za rdečo nit leposlovje, po katerem so bili posneti filmi in nadaljevanke ter namizne družabne igre. Za vsako uro so imeli učenci na voljo pripravljene tiskane knjige, nekaj e-knjig ter avdiovizualnega gradiva (CD-ji in DVD-ji) in družabne igre. Med seboj smo vsi delili mnenja o prebranih knjigah (tudi učitelji), primerjave in ugotovitve ob ogledu filmov ali nadaljevanek ter govorili o podobnostih oz. razlikah. Mladi bralci zelo dobro opazujejo, kar smo ugotovili s pogovori o razlikah in podobnostih knjig s filmi: Krive so zvezde, Hobit, Zvezdni prah, Pastirci, Percy Jackson, Dnevnik nabritega mulca itd.

• **Primerjava knjige s filmsko priredbo**

Vsako šolsko leto, če že ne izvedemo ure, vsaj omenim videovsebine, ki so nastale po knjižnih uspešnicah. Poleg tega, da je to zelo dobra motivacija, je lahko večvrstno gradivo uporabno pri posameznikih, ki imajo določene primanjkljaje (slabovidnost, težave pri branju itd.). Če povzamem pretekle izkušnje in navedem le nekaj primerjav po vzgojno-izobraževalnih obdobjih:

Prvo vzgojno-izobraževalno obdobje:

Sneženi mož (Briggs); Mojca Pokrajculja; Zverjasec, Anica (D. Muck), Bi se gnetli na tej metli; Coprnica Zofka

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje:

Zverinice iz Rezije; Kekec; Matilda; VDV, Bratovščina Sinjega galeba, Dvojne počitni-

ce; Košarkar naj bo; Pastirci; Hiša pravljic; Sreča na vrvcici

Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje:

Gospodar prstanov; Zgodbe iz Narnije; Moj ata, socialistični kulak; Martin Krpan; Čefurji raus; Cvetje v jeseni

• **Pouk z različnimi nosilci vsebin**

V okviru pouka smo izvedli sklop ur, kjer smo vsak razred razdelili v 4 skupine po 5 do 6 učencev. Vsaka skupina je prejela navodila za delo in potrebne pripomočke, drugačen nosilec vsebine z isto vsebino, Tavčarjevo Visoško kroniko (tiskana knjiga, prenosni računalnik, e-bralnik, tablični računalnik). Celotna skupina je morala sodelovati, najprej si dodobra ogledati predmet – nosilec vsebine. Skladno z napotki so morali izpisati zahtevane podatke, prebrati določene strani avtorjevega dela, odgovoriti na vprašanja, zapisati občutke ob uporabi nosilca (kako so se lotili pregledovanja, rokovanja, upoštevanja so morali vse vidike ter zabeležiti prednosti in slabosti, ki so jih morebiti opazili). Za zaključek je bilo treba napisati predloge, izboljšave in morebitne nasvete za bodoče skupinsko delo. Po izteku časa je vsaka skupina pred preostalimi predstavila svojo nalogo, nosilec in izsledke. S svojo odkritostjo ter zanimivimi ugotovitvami so nas učenci osupnili, saj so opazili in izpostavili npr., da je delo s prenosnim računalnikom zamudnejše, kot če bi imeli v rokah tiskano knjigo, in da so imeli težave z uporabo tabličnega računalnika za pregledovanje e-knjige itd. Najraje pa so se zatopili v branje e-knjige, naložene na e-bralniku, saj jih ni motil ekran (ker ni svetleč), uporaba e-bralnika je bila enostavna, e-bralnik pa tudi ni imel »čudnega« vonja, kot ga imajo stare knjige. V dneh, ki so sledili, so prišli učenci v knjižnico, kjer so prebirali e-knjige za obvezno domače branje na e-bralniku, kar je bil svojevrsten uspeh. Raje so brali s pomočjo e-bralnika, saj niso bili obremenjeni z debelino knjige, kot se zgodi pri tiskanih knjigah, ki so debelejšje (debelina knjige jih že na prvi pogled odvrne od branja).

• **Kaligrafija/lepopisje**

Pred leti sem se udeležil nekaj seminarjev

Knjige izdelujemo v okviru pouka, interesnih dejavnosti in v prostem času. Vsak učenec ob tem spozna ali utrjuje znanje o nastanku knjig, povezanih poklicih itd.

Pomembni so datumi: 2. april (mednarodni dan knjig za otroke), 20. april (dan slovenske knjige), 22. april (svetovni dan Zemlje) in 23. april (svetovni dan knjige in avtorskih pravic).

ter se podučil o zgodovini pisave, izdelave pergamenta, papirja ter starodavnih načinih pisanja. Vse to sem želel deliti z učenci, ki so izrazili zanimanje. Nekajkrat sem v odprti knjižnici pred poukom pripravil poseben kotiček, namenjen starim tiskom, pisalom, pečatom itd. Učenci so z zanimanjem pristopili k razstavljenim predmetom in prebirali gradivo. Pripravil sem tudi knjige o kaligrafiji, načinu pisanja črk, napotki o učenju itd. Interes je naraščal, učenci so prebirali strokovno literaturo, preizkušali peresa, sodobne nalivnike, pečate in me s tem spodbudili, da sem z naslednjim letom organiziral delavnico ter učenje o kaligrafiji vključil v interesne dejavnosti, ki sem jih izvajal. S tem sem dodatno motiviral tiste, ki so prebrali kakšno zgodovinsko ali strokovno knjigo, posamezna poglavja o pisavah, načinih izdelave papirja in podobno.

• **Izdelovanje knjig**

Zelo dobra motivacija za branje je izdelovanje knjig. Knjige izdelujemo v okviru pouka, interesnih dejavnosti in v prostem času. Vsak učenec ob tem spozna ali utrjuje znanje o nastanku knjig, povezanih poklicih itd. ter hkrati postane avtor (pisatelj, pesnik, ilustrator), tiskar, založnik itd. Ob tem se učenci naučijo tudi kaj o zgodovini pisane in tiskane besede. Motivirani tudi napišejo bogate zgodbe, stripe in pesmi, ki jih tudi razstavijo v knjižnici.

• **April v šolski knjižnici**

April je mesec, v katerem praznujemo dneve, ki so tako ali drugače povezani z besedami, knjigami, ustvarjalci, in poudarjeno promoviramo branje, literaturo, avtorske pravice in kulturno na sploh. Vsak teden so učenci v sodelovanju s knjižničarjem pripravljali različne razstave, ki so osvetlile pomembne dogodke. Reševali so tudi zanimive interaktivne kvize, s katerimi so utrdili novo znanje, na i-tabli so pisali zgodbe, vadili pisanje kaligrafskih črk ter simbolov. Pomembni so datumi: 2. april (mednarodni dan knjig za otroke), 20. april (dan slovenske knjige), 22. april (svetovni dan Zemlje) in 23. april (svetovni dan knjige in avtorskih pravic).

• **Projekt Moja naj knjiga**

Več let se je naša šola vključevala v projekt Moja naj knjiga, ki ga je vodila Mestna knjižnica Ljubljana. Ponudba nove oblike sodelovanja med učenci in šolskim knjižničarjem je takoj prinesla dodatno zanimanje za knjige, branje in sodelovanje pri sami izvedbi. Pri izvedbi projekta sta pomembno sodelovala tako vodstvo kot celoten kolektiv. V knjižnici smo imeli kotiček, kjer so bile poleg glasovnic tudi skrinje za oddajanje glasov in razstava ter barvni plakati z naslovnici knjig in nagovorom: Katera pa je letos tvoja naj knjiga? Napiši svojo naj knjigo na glasovnico, ki jo najdeš v knjižnici, izpolnjeno in podpisano vrzi v škatlo! Spremljaj barometer in skupaj z drugimi sodelujočimi izberi najljubšo knjigo slovenskih osnovnošolcev.

Žal se je projekt zaključil, zato smo na šoli iskali rešitve in nastal je čisto naš projekt, ki smo ga poimenovali „Na OŠ Prule knjiga z ušesi miga!“ (več v nadaljevanju).

• **Na OŠ Prule knjiga z ušesi miga!**

Veliko let je naša šola sodelovala v Projektu Moja naj knjiga, ki ga je izvajala Mestna knjižnica Ljubljana. Po ukinitvi pa smo iznašli svoj način motivacije za branje in glasovanje za najljubšo knjigo. Najprej smo skupaj z učenci pripravili kotiček, kjer so glasovnice in škatla za oddajanje glasov. Škatlo smo opremili z zanimivimi literarnimi motivi in jo postavili na vidno mesto. A kmalu je postala premajhna, zato smo pripravili novo. Posebnost je bila tudi interaktivnost glasovanja v spletni učilnici.

Knjiga, ki je vsak mesec prejela največ glasov, je postala prulska knjiga meseca, in knjiga, ki prejela največ glasov v celem šolskem letu, je postala prulska knjiga šolskega leta.

• **Interaktivni France Prešeren**

Pouk z e-vsebinami. Tiskano delo avtorja (slovenskega) podkrepimo z IKT-opremo (i-tabla, e-bralnik, tablični računalnik, CD-predvajalnik). Prvič smo pouk in dneve dejavnosti povezali z Francetom Prešernom, kasneje pa smo iste metode, pripomočke uporabili za obogatitev pouka o Ivanu

Na OŠ Prule smo poleg šolskega časopisa ustanovili tudi knjižničarski časopis KnjižniCar, pri katerem učenci sodelujejo kot oblikovalci, ilustratorji in drugi ustvarjalci.

Cankarju, Francetu Bevku, Tonetu Partljiču, Tonetu Seliškarju, Franu Levstiku, Desi Muck, Ivanu Tavčarju itd. Zelo pomembno je dobro sodelovanje z učitelji, ki pri pouku obravnavajo avtorja in je nato ura v knjižnici le nadgradnja ter obogatitev že znanega na drugačen način.

• **Izdelovanje časopisa**

Na šoli sodelujem pri pripravi šolskega časopisa. V vseh letih je doživel precej sprememb, stalnica pa so učenci, ki z zanimanjem postanejo ustvarjalci vsebin. Sodelovalo je več učencev, ki dejansko niso bili navdušeni bralci ali knjižni molji, vendar so imeli druga močna področja, ki so jih želeli raziskovati, nadgrajevati. Ugotovil sem, da so z lastnimi interesi prebrali marsikaj, da so lažje pripravili svoje prispevke za časopis. Odločil sem se in ustanovil tudi knjižničarski časopis. Zainteresirane učence sem povabil, naj pridejo v knjižnico na pogovor ter prispevajo svoje ideje. Objavil sem tudi natečaj za poimenovanje časopisa. Kasneje se je izkazalo, da se je za sodelovanje odločilo toliko učencev, da smo organizirali interesno dejavnost (krožek). Na moje presenečenje se je prijavilo precej starejših učencev (7. in 8. razred), ki so ponudili svoje spretnosti oblikovalcev, stirparjev/ilustratorjev, zbiralcev rekordov, strastnih igralcev igralnih konzol idr. Tudi imen za časopis je bilo veliko. Z glasovanjem smo izbrali ime, in sicer KnjižniCar. Nekako smo oblikovali elemente naslovnice, rubrike, ki naj bi polnile vsako številko.

• **Projekt Naša mala knjižnica**

Nacionalni projekt, ki je prerasel v mednarodnega, je vsako leto našim učencem z odličnim naborom knjig ter ciljno usmerjenimi delovnimi zvezki prinesel dodatni zagon za branje, reševanje nalog, ustvarjanje izdelkov. Za projekt je bilo pomembno, da se je za pristop odločil ves razred, saj je bila organizacija dela tako bolj preprosta (sodelujejo vsi učenci, učiteljica izbrano knjigo vključi v učno pripravo za obravnavo). Nekajkrat pa sem projekt izvajal v sklopu interesne dejavnosti. Več let smo sodelovali tudi pri dodatnih aktivnostih znotraj pro-

jekta (izmenjavi literarnega junaka, pismo presenečenja, knjižne razglednice itd.).

Učenci so radi prebirali izbrano literaturo, reševali naloge v delovnem zvezku. Najbolj ponosni pa so na dolginko žirafa Žano, ki je nastala v okviru likovne delavnice z avtorjem Kestutisom Kasparavičiusom in krasi našo knjižnico.

• **Iskanje skritega zaklada**

Otroci imajo radi naloge, iskanje, gusarske ali podobne zemljevide. Nekajkrat sem v sodelovanju s sodelavko izdelal zemljevid starinskega videza, ki je skrival naloge, povezane z našo knjižnico, knjigami na policah, avtorji itd. Prvi namig na zemljevidu je raziskovalce pripeljal do izhodiščne knjige, ki jo je bilo treba podrobno pregledati. V njej so našli vstavljen namig, ki jih je popeljal bliže cilju. Vsak najdeni namig, rešeno nalogo so morali zapisovati na zemljevidu ter označiti ustrezne rešitve (številčne, besedne, deli besed, stavkov, črke itd.), ki so na koncu pripeljale do nagrade. Vseskozi je bilo pomembno, da so prebrali vprašanja, prebirali odgovore in s tem neprisiljeno urili branje, razumevanje ter se družili in medsebojno spodbujali.

• **Uporaba SSKJ pri pouku**

Zelo dobra motivacija za uporabo strokovne literature je medpredmetno povezovanje slovenščine in knjižnice. V 7. razredu pri urah slovenščine vsako šolsko leto načrtujemo obravnavo SSKJ (3 pedagoške ure). Uvodno uro pouka izpelje učiteljica v razredu, nato se učenci preselijo v šolsko knjižnico. Oblikovane skupine imajo na razpolago vnaprej pripravljeno čitalniško okolje in ustrezno gradivo ter učne liste. Pouk začnemo z uvodno motivacijo z uporabo interaktivnega kviza na i-tabli. Učenci se pomerijo v poznavanju slovenskega jezika ter iskanja razlag besed in takoj prejmejo povratno informacijo (povezava je dostopna tudi v spletni učilnici šolske knjižnice). Zatem se seznani s tiskanimi izdajami SSKJ, ki jih hrani naša knjižnica (vedno je enaka reakcija nekaterih posameznikov glede velikosti in debeline določenih enot – izvode želijo potežkati, preveriti število strani itd.).

Po srečanjih in pogovorih z znanimi Slovenci so učenci pogosto posegali po gradivu, ki so ga napisali ali priporočili naši gostje.

Zelo zanimivo in motivacijsko je dejstvo, da ni treba prebrati celotnega slovarja. Seveda, če kdo želi, se lahko loti branja od začetka do konca. Vedno so presenečeni, ko jim učiteljica slovenščine pove, da je sama slovar že večkrat v celoti prebrala (najprej v času študija), in skoraj vsakič se je našel junak, ki se je ponudil, da bo isto storil sam.

Kasneje so imeli na i-tabli možnost preizkušati več različnih spletnih izdaj SSKJ in ugotovili so, da le ni tako preprosto, a so kljub temu brali. Končne ugotovitve so bile zelo zanimive, saj se je večina odločila, da je lažje uporabiti tiskani slovar, saj je preglednejši kot spletni slovar, ki ima le iskalno vrstico ter išče le po zahtevi, ki jo vsak vpiše sam (lahko pride do napak zapisa, ne deluje internetna povezava, ni elektrike itd.). Vsakič po izvedeni uri učenci bolj samozavestno in samostojno brskajo po čitalniškem gradivu, še posebej slovarjih.

♦ Literarni pogovori

Na šolo smo večkrat povabili (ob kulturnih dnevih, zaključkih bralnih značk, proslavah itd.) avtorje, znane Slovence, ki so z izbranimi učenci govorili o pomenu branja, literature, kulture. Učenci so se pogovarjali z Primožem Suhodolčanom, Dimitrijem Ruplom, Nežo Maurer, Danetom Zajcem, Milanom Kučanom, Slavkom Preglom, Zoranom Jankovičem, Borisom A. Novakom, Rokom Terkajem, Urošem Hrovatom, Tonetom Partljičem idr. Po vsakem srečanju so učenci posegli po določeni literaturi – bodisi po gradivu, ki ga je napisal naš gost, bodisi po gradivu, ki ga je gost omenjal oziroma priporočal.

♦ Knjižnični detektivi (QR-kode)

Šola je nakupila tablične računalnike (vključeni smo bili v triletni projekt ene od slovenskih založb z i-učbeniki), ki so bili namenjeni interaktivnemu pouku. Ker so bili tablični računalniki opremljeni z internim dostopom, sem si jih nekajkrat izposodil in za učence od 5. razreda dalje pripravil detektivske naloge v knjižnici. Naložil sem aplikacije, ki so brale QR-kode. Tablični računalniki so lahki za prenos, tako rekoč vsi učenci so z njimi znali delati, le o uporabljenih aplikacijah jih je bilo treba podučiti. Vnaprej sem si pripravil idejo detektivskih nalog in s pomočjo aplikacije izdelal QR-kode, ki so v sebi skrivale namige za razreševanje nalog. Vsi učenci so postali knjižnični detektivi in s knjižničarsko natančnostjo iskali namige ter rešitve po knjižnici. QR-kode so se skrivale na policah, stenah, gradivu, na pohištvu itd. Zanimivo je bilo, da je bil pouk zelo interaktiven, nekaj pa je bilo odvisno tudi od sreče. Učenci so se zabavali, veliko so morali brati (že v samih QR-kodah se je skrivalo besedilo), saj so jih kode napotile v določena gradiva, kjer je bilo treba prebrati

odstavek ali dva, opis živali, predmeta, v kazalu poiskati določeno besedo ali v slovarju razrešiti pomen. Rešitve so zapisovali na liste, ki so jih ob koncu nalepili v zvezke. Tudi za domov so po končani uri za vajo in prihodnje branje dobili natisnjene QR-kode (objavljene sem imel tudi v spletni učilnici). Učenci so se trudili brati; bili so dodatno motivirani, saj je šlo za detektivsko nalogo, ki je prinesla tudi nagrado – priznanje in odlikovanje za pravilno rešene knjižničarske primere.

Poleg omenjenih dejavnosti in spodbud moram omeniti tudi uporabne programe, aplikacije, ki dopolnijo učenje, spodbudijo branje in ga obogatijo:

- Moodle (Spletne učilnice s svojo dostopnostjo omogočajo podaljšek knjižnice.),
- Youtube (Stran za objavo videoposnetkov, ob upoštevanju avtorskih pravic. Dostop: <https://www.youtube.com/>),
- Kahoot (Izdelava interaktivnega kviza, ki je lahko dobra uvodna motivacija ali primeren za usvajanje nove snovi kot tudi za utrjevanje. Dostop: <https://kahoot.it/>),
- Spletni kvizi (Dobro orodje za izdelavo kvizov o avtorjih, tematiki ... Dostop: <https://quizizz.com/>),
- Vislice (Dobra uvodna motivacija s pomočjo strani <http://www.hangman.no/>),
- Lino (Odlična aplikacija za izvedbo glasovanj in drugega v obliki oglasnih desk. Dostop: <http://en.linoit.com/>),
- Padlet (Odlično orodje za oblikovanje dokumentov, iskanje idej, zapisovanje odgovorov. Dostop: <https://padlet.com/>),
- Powtoon (Uporabno orodje za izdelovanje kratki filmov, predstavitev. Dostop: <https://www.powtoon.com/>),
- Wheel decide (‘Kolo sreče’, ki se ga prilagodi in uporabi za žrebanje, določevanje ... Dostop: <http://wheeldecide.com/>).

SKLEP

V prispevku sem predstavil nekaj praktičnih primerov, ki so v preteklih letih pripomogli pri spodbujanju branja ali pri predstavitvi knjižnične dejavnosti. Sam kot knjižničar in kot bralec lahko trdim, da »če ima otrok

priložnost, si skoraj vsak želi naučiti brati. To željo lahko opazimo že pri dojenčkih, ki preučujejo slikanice, pri sedemletnikih, ki skrbno izgovarjajo zahtevne besede, in pri 90 odstotkih otrok, ki usvojijo osnove branja v prvih razredih osnovne šole. Ker mnogi otroci dobro berejo že tako zgodaj, mora biti motivacija za to zelo močna. Če razumete, zakaj si vaš otrok želi brati, mu lahko pri tem pomagate ter se izognete nekaterim pastem in prevaram trga, ki mu bi trajno pomagale.« (Kropp, 2000, str. 20) Da bi posameznik gojil zanimanje za branje in bral, so pomembni čisto vsi na njegovi odraščajoči poti (starši, vrstniki, učitelji, knjižničarji idr.). »Učenje branja je obsežno in zahtevno, zato ni nikakršno presenečenje, da otrok, če naj postane bralec za vse življenje, potrebuje vašo pomoč. Med četrtem in devetim letom mora usvojiti bralno tehniko: spoznati črke, naučiti se povezovati črke oziroma glasove v besede v podobe, ki mu nekaj pomenijo – v povedi. A to je šele začetek. Med devetim in petnajstim letom mora podvojiti hitrost branja, razširiti prepoznavanje besedišča, se naučiti preleteti dele tipkanega besedila in počasneje brati tiste, ki se jih mora naučiti, medtem pa se miselno odzivati na besedilo in ceniti umetniški čut pisca.« (Kropp, 200, str. 1) Spodbujanje branja je zame velik izziv, predvsem pri tistih posameznikih, ki že takoj zavračajo branje, na veliko zavijajo z očmi ipd. Ob tem moram omeniti še nekaj pomembnih dejavnosti, ki so v preteklosti pomagale naše učence motivirati za branje: tematske razstave; bralni dnevnik; knjige za slepe; katalog šolske knjižnice; bralni prijatelj; interaktivne pravljичne vislice; ljudske pravljice tako ali drugače; raziskovalne naloge; hkratno branje v več jezikih (Kako je Oskar postal detektiv, Kokoš velikanka, Nekoč je bila idr.); Minecraft medpredmetna povezava računalništva in knjižnice itd. Zelo pomembna je tudi zaloga gradiva posamezne knjižnice ter sledenje novostim, saj aktualna literatura, ki je večkrat predstavljena ali omenjena na televiziji ali v mladinskih revijah (npr. PIL, Smrklja itd.), mlade spodbudi vsaj k temu, da knjigo primejo v roke in preberejo vsaj naslov ali hrbtno stran. Izkazalo se je, da so učence k branju pritegnile tudi najbolj iskane knjige, sveži prevodi, deni-

mo knjige o vampirjih, Igrah lakote, dnevniki nabritega mulca ipd., in zelo dobro je bilo, da je naša knjižnica sledila povpraševanju in tako pridobila bralca ali dva. Naj prispevek sklenem z mislijo: »Branje je preobrazilo človekovo

zavest in spremenilo svet. Poleg tega, da je mogočno komunikacijsko sredstvo in vir zadovoljstva, nam odpira vrata do znanja o skoraj vsem, kar je pomembnega na svetu.« (Furedi, 2017, str. 9)

Viri in literatura

- Furedi, F. (2017). *Moč branja: od Sokrata do Twitterja*. Ljubljana: UMco.
- Ilich, I. (2007). *Knjiga*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Kropp, P. (2000). *Vzgojanje bralca: naj vaš otrok postane bralec za vse življenje*. Tržič: Učila International.
- Pečjak, S. (2002). *Bralne učne strategije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Pennac, D. (1996). *Čudežno potovanje: knjiga o branju*. Ljubljana: J. Pergar.

- Sarto, M. (2015). *Strategije motiviranja za branje: z izkušnjami slovenskih motivatorov in motivatorjev*. Medvode: Malinc.
- Škrlić, G. (2013). Namizne družabne igre v šolski knjižnici – dodatna motivacija. V: Šolska knjižnica, letn. 23 (2), str. 83–90.
- Žerdin, T. (2016). *Nesrečko! Zgodbe za otroke, ki ne marajo brati*. Ljubljana: T. Žerdin, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše.

GREGOR ŠKRLJ, univ. dipl. bibl., je zaposlen kot knjižničar na Osnovni šoli Prule v Ljubljani.
Naslov: Prule 13, 1000 Ljubljana
E-pošta: gregor.skrj@guest.arnes.si

Kulturni projekti – mladi za mlade, okrogla miza o izvajanju dejavnosti za mlade skupaj z njimi
Sodelujejo: Aleksandra Berberih Slana, Muzej narodne osvoboditve Maribor; Maša Pavoković, Kino Šiška; Anja Pirnat, Gledališče Glej; Samo Selimović, Zavod Bunker; Alenka Veler, Mladinska knjiga; Marjetka Berlič, OŠ Draga Kobala Maribor, in mladi predstavniki različnih kulturnih projektov, moderatorka: Živa Jurančič, Kinodvor
V zadnjih nekaj letih

nastaja vedno več kulturnih projektov, ki jih za mlade različne organizacije izvajajo skupaj z njimi. Mladi dejavno sodelujejo pri izbiri programskih vsebin, pisanju besedil, izvajanju pogovorov z gosti, promociji ali pa za en dan prevzamejo upravljanje kar celotne organizacije. Na okrogli mizi bomo spregovorili, kakšne so prednosti metode mladi za mlade, kakšna je vloga mentorja, kakšne vsebine izbirati, kakšne prednosti ima ta metoda za delo v šoli in kaj ti projekti pomenijo mladim samim. Okrogla miza bo sestavljena iz dveh delov. Na prvem bodo o

omenjenih temah spregovorili predstavniki kulturnih organizacij iz različnih področij, v drugem delu pa bodo svoje videnje in izkušnje v tovrstnih projektih predstavili mladi.

BAZARJEVA KUL-POT

V Veliki sprejemni dvorani Cankarjevega doma bodo urejeni razstavniki prostori, na katerih se bodo predstavljala vsa področja kulturno-umetnostne vzgoje z gradivi, publikacijami in dodatnimi informacijami. V Prvem in Drugem predverju pa boste spoznali različne medresorske vsebine partnerjev Kulturnega bazarja, ki jih lahko povežemo

s kulturnoumetnostno vzgojo. Na Bazarjevo kul-pot se lahko odpravite kadarkoli od 9.00 do 18.00, za ogled razstavnih prostorov v okviru strokovnega izobraževanja in usposabljanja se vsem prizna 45 minut, a vas vabimo, da jim namenite več časa – seznanili se boste s kakovostno kulturnovzgojno ponudbo na različnih področjih kulture ter spoznali različne možnosti za vzpostavitev kreativnih partnerstev s kulturnimi ustanovami in partnerji Kulturnega bazarja.

Celoten program Kulturnega bazarja 2019 najdete na www.kulturnibazar.si.

Mag. Urška Bajda, Gregor Škrlič

Predstavitev Sekcije za šolske knjižnice pri ZBDS

Na spletni strani Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS) je zapisano, da je ZBDS »prostovoljno, nevladno in nepridobitno strokovno združenje, ki povezuje bibliotekarska in druga strokovna društva ter druge pravne osebe zasebnega prava in posameznike s področja knjižnične in informacijske dejavnosti v Republiki Sloveniji in tujini. Trenutno je v ZBDS včlanjenih osem območnih bibliotekarskih društev (Ljubljana, Maribor, Celje, Koroška, Gorenjska, Pomurje, Primorska, Dolenjska) in združuje preko 1.300 slovenskih knjižničark in knjižničarjev.« (Več na <http://www.zbds-zveza.si/?q=node1/10>.) Znotraj ZBDS-ja delujejo strokovna telesa in eno izmed teh je tudi Sekcija za šolske knjižnice.

Sekcijo za šolske knjižnice vodi mag. Urša Bajda, v podporo pa ji je izvršni odbor, ki ga sestavljajo člani: Marija Debevc Rakoše, Kristina Janc, Katarina Jesih Šterbenc, Nevenka Poteko, Gregor Škrlič in Andreja Urbanec.

Naloge Sekcije za šolske knjižnice so povezane s preučevanjem in razreševanjem teoretičnih ter organizacijskih vprašanj s področja šolskega knjižničarstva. Sekcija deluje v prid strokovnih interesov šolskih knjižnic. Ima evidenčirano članstvo, za včlanitev je treba izpolniti pristopno izjavo. Članarine za vključitev v delo sekcij ni, saj član sekcije lahko postane le nekdo, ki je član društva ali druge pravne osebe, vključene v ZBDS, ali častni član ZBDS. Posameznik je lahko sočasno član največ treh sekcij.

Sekcija ima svojo tudi spletno stran (znotraj strani ZBDS) in skupino v okviru družabnega omrežja Facebook. Več o zgodovini Sekcije za šolske knjižnice si lahko preberete v publikaciji ,60 let strokovnega združenja slovenskih knjižničarjev: spominski zbornik', ki je izšla leta 2007. ●

Kulturni bazar
2019

Medresorski tematski sklop ZDRAVJE, ŠPORT IN GIBANJE, UMETNOST IN TEHNOLOGIJE

Organizatorji: Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo, Nacionalni inštitut za javno zdravje in Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez

Varna, zdrava in ustvarjalna raba tehnologij, okrogla miza
Sodelujejo: doc. dr. Helena Jeriček Klanšek, Nacionalni inštitut za javno zdravje; Amela Sambolić Beganović, Zavod RS za šolstvo; Boris Veler, Logout; Marko Puschner, SAFE.SI;

Kolja Saksida, ZVVIKS; povezuje: mag. Martina Peštaj, medijska psihologinja

Sodobne tehnologije so sestavni del življenja otrok in mladih. V njihov svet vstopajo različno pripravljene in opremljene za njihovo uporabo, zgledi v primarnih družinah se v šolskem obdobju umikajo medvrstniškim izmenjavam informacij. Kakšno vlogo na tem mestu odigra šola, kaj lahko storimo posamezniki, da bo uporaba tehnologij varna, zdrava in ustvarjalna? Udeleženci posveta vsak po svoje usmerjajo svoje znanje in aktivnosti v smeri celovitega ozaveščanja, razmišljanja tako o napravah kot njihovi vsebini in iskanju rešitev, ko se pojavijo pasti. Vsi želimo spodbujati uravnotežene dejavnosti otrok

in mladih v šoli in prostem času. V razpravi bomo spoznali tudi, kako lahko ustvarjalno povežemo tehnologijo in umetnost. Spoznali bomo animacijo, eno izmed umetniških zvrsti, ki je otrokom in mladim blizu, ko jo gledajo in ko se v njej praktično preizkušajo.

Otroci in mladi za zdrav in optimalen razvoj potrebujejo umetnost in ustvarjalnost, gibanje in raziskovanje v naravi, predavanje
Predava: doc. dr. Tina Bregant, dr. med., spec. pediatrije, spec. fizikalne in rehabilitacijske medicine, terapevt MAES (Movement Analysis Educational Strategies), vodja seminarjev Familylab
V predavanju bomo skupaj razmišljali o pomenu narave in

umetnosti za otroke in njihov razvoj. Izpostavili bomo, kako pomembno je te elemente vključevati tako v vsakodnevem vzgojno-izobraževalnem procesu kot v domačem okolju. Ker mladi preživijo veliko časa pred zasloni, želimo strokovne delavce in starše opogumiti, da se skupaj z otroki podajo na pot raziskovanja umetnosti in gibanja v naravi. Tako bodo otroci preživljali prosti čas kakovostno, zdravo in ustvarjalno. Skupaj bomo spoznali drug drugega in okolje, ki nas obdaja ter smelo stopili na pot samouresničitve ne v virtualnem svetu, pač pa tukaj in zdaj, v realnosti.

Celoten program Kulturnega bazara 2019 najdete na www.kulturnibazar.si.

Utrinki s Strokovnega posvetovanja sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, naslovljenega Standardi in knjižnice

V Mariboru je 27. in 28. septembra 2018 potekalo strokovno posvetovanje sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, naslovljeno Standardi in knjižnice.

Dvodnevni dogodek je imel bogat program in zastopane so bile vse sekcije. Zaradi velikega števila predavateljev so programski sklopi potekali tudi hkrati, sočasno v dveh dvoranah. Prvi dan so udeležence nagovorili s pozdravnimi nagovori, nato sta vse navzoče nagovorili Čopovi nagrajenki Maja Logar (Mariborska knjižnica) in mag. Darja Lavrenčič Vrabec (Mestna knjižnica Ljubljana). Spregovorila je tudi predsednica Hrvaškega knjižničarskega

društva, dr. Dunja Holcer, ki je predstavila Hrvaško knjižničarsko društvo. Nato smo šolski knjižničarji sledili programu v dvorani A, kjer so bile predstavitve Sekcije za splošne knjižnice, šolske knjižnice in mladinske knjižnice. Moderiranje je vodila mag. Urša Bajda. Po kratkem odmoru sta sledili dve predstavitvi šolskih knjižničark, in sicer Andreja Urbanec, ki je imela predavanje z naslovom Knjižnično-informacijska znanja – knjižničar kot učitelj svojega področja (povzetek njenega prispevka je dostopen: http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2013/izvlecek_urbanec2018.pdf). Predstavila je organizacijo in izvajanje ur knjižničnih informacijskih znanj na svoji šoli in navzočim prikazala ogromno praktičnih izkušenj skozi vseh devet let šolanja posameznega učenca in kaj vse mu nudi knjižnica.

Zatem je sledilo predavanje kolegice Katarine Jesih Šterbenc, ki je spregovorila o Vplivu institucije na razvoj posameznikove poklicne identitete. Opisala je lastno izkušnjo, kako lahko institucija vpliva na razvoj samopodobe posameznika (bibliotekarja) na njegovo vedenje na delovnem mestu, v knjižnici in ne nazadnje tudi v širšem šolskem okolju (povzetek je dostopen na: http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2013/izvlecek_jesih2018.pdf). Zaključek dneva se je končal s poročili z mednarodnih konferenc. Predavateljica je predstavila projekt vključevanja šolskih knjižnic v COBISS, koliko knjižnic je že vključenih in koliko knjižnic še ni vpisalo niti ene knjige v zalogo. Hkrati pa je vse prisotne v dvorani opomnila, da zdaj šolske

knjižnice predstavljajo večino vseh slovenskih knjižnic, vključenih v COBISS.

Petkova predavanja so se začela z zanimivim predavanjem, še posebej za šolske knjižnice, saj je Romana Muhvič Šumandl (IZUM) predstavila Šolske knjižnice v sistemu COBISS. SI (povzetek dostopen na: http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2013/izvlecek_znidarec2018.pdf). Sledila so še predavanja po programu, zatem pa so se slušatelji spet razdelili v dve dvorani.

Šolski knjižničarji (od leve proti desni): Irma Krečič Slejko, Nevenka Poteko, Andreja Urbanec, mag. Urša Bajda in Gregor Škrli

Za šolske knjižničarke je bila zanimiva dvorana A, kjer je moderatorica mag. Urša Bajda povezovala predavanja sekcije za splošne knjižnice in sekcije za šolske knjižnice.

Šolske knjižnice je tokrat v predavanju Kam sežejo lovke šolske knjižnice? predstavila Irma Krečič Slejko (knjižničarka iz Osnovne šole Dobravlje). Predstavila je svoje delo, kam vse segajo lovke njihove knjižnice in koga vse dosežejo. Predstavitev je poskrepila s fotografijami in filmi (povzetek dostopen na: http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2013/izvlecek_krecic2018.pdf). Proti koncu sklopa je bila na programu tudi naša hrvaška kolegica Mirjana Čubaković (Osnovna šola Budaševce Topolovac-Gušće), ki je pripravila predstavitev projekta Branje ne pozna meja, vendar se posvetovanja ni uspela udeležiti, zato je njeno predstavitev opravila mag. Urša Bajda (povzetek dostopen na: http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2013/izvlecek_cubakovic2018.pdf).

Šolske knjižnice so zastopale kolegice s svojimi odličnimi prispevki, ki so prinesli vpogled v delo in posebnosti šolskih knjižnic. Zelo pomembno je, da se šolski knjižničarji udeležujemo takšnih srečanj, kjer smo slišani in videni ter lahko naše lovke razpredamo tudi naprej.

Celoten program posvetovanja in povzetki predavanj so dostopni na povezavi: <http://www.zbds-zveza.si/?q=standardi-in-knjiznice-2018>. ●

Metka Kostanjevec

Šolski knjižničarji beremo skupaj

V duhu prvega nacionalnega meseca skupnega branja sem v ponedeljek, 1. oktobra 2018, na bralno druženje v »svojo« šolsko knjižnico povabila mariborske in tudi okoliške stanovske kolege. Prosila sem jih, da s seboj prinesejo kak njim ljub odlomek iz katere koli knjige, pesem, misel in še kaj, predvsem pa dobro voljo in ideje za bralski klepet.

Druženje, na katerem se nas je zbralo tokrat pravljličnih šest, je bilo res nekaj posebnega. Izjemna energija, ljubezen do knjig in popolna predanost izbrani lepi besedi Zlobca, Nerude, Lainščka, prleških umetnikov so nas očarale. Pritegnila nas je zanimiva teorija o tem, da je slovenščina morda prav zares prednica sanskerta. Za posebno presenečenje pa je poskrbela kolegica Tatjana, ki nam je prebrala nekaj čisto

svojih avtorskih pesmi; z izjemno izpovedno, čutno, intimno poezijo nas je povsem očarala.

Ob koncu srečanja smo sklenili, da je tovrstno enkratno mreženje odločno premalo in da šolski knjižničarji nedvomno potrebujemo več priložnosti za druženje drug z drugim in s knjigami. Zato smo sklenili ustanoviti KNJIŽNIČARSKI BRALNI KLUB. Prvo srečanje je za nami. Naslednjič se srečamo ob izdaji Tatjane pesniške zbirke. Tako bomo skupaj brali ne le v nacionalnem mesecu skupnega branja, ampak vse leto. Skupno branje in nato klepetanje o prebranem namreč zelo veliko da: najprej izjemno individualno estetsko doživetje, nato radost, ko svoja občutenja o prebranem deliš z drugimi. Tako rastemo – vsak zase in vsi skupaj. ●

Na sliki: Jelka Kosi, Metka Kostanjevec, Gordana Banjanin, Simona Ditz, Tatjana Kokol in Mirko Nidorfer

Manja Brinovšek

Poročilo s konference VIVID 2018

V petek, 12. 10. 2018, je v Ljubljani, v predavalnicah Instituta Jožef Stefan, potekala že 21. mednarodna konferenca VIVID 2018. Bogat program se je od jutra do poznega popoldneva odvijal vzporedno v treh predavalnicah, kjer so udeleženci predstavljali zanimive strokovne referate, izkušnje ter izvedbo svojih dobrih praks. Po odmoru so bila na vrsti plenarna predavanja; udeleženci so lahko spremljali tri glavne predstavitve, in sicer Strojno učenje za vse, Poigritev pouka s Klikerjem ter Sodelovanje med izobraževanjem in industrijo – primer predmeta projekt izgradnje informacijskega sistema. Sledila je svečana prireditev s podelitvijo nagrad IS 2018, po kateri so v vzporednih sekcijah predavatelji po posameznih sklopih predstavljali uporabo IKT-orodij na raznih

področjih vzgoje in izobraževanja (vsi naslovi referatov so zabeleženi v programu na povezavi: <http://vivid.fov.uni-mb.si/program/>).

Sama sem se konference udeležila prvič kot avtorica prispevka ter kot udeleženka in lahko rečem, da je konferenca izjemno zanimiva za vse zaposlene v vzgoji in izobraževanju (učitelje razrednega in predmetnega pouka, učitelje v podaljšanem bivanju, svetovalne delavce, knjižničarje, računalničarje ...), saj so predstavljeni primeri dobre prakse in vsak lahko dobi nove ideje, nova spoznanja ter poznanstva. Izjemno pomembno je medsebojno druženje med odmori ter tkanje novih poznanstev.

Več o konferenci je dostopno na povezavi: <http://vivid.fov.uni-mb.si/o-konferenci/>. ●

Vizualne degustacije, kratke predstavitve programov in delavnic z vizualno-likovnega področja

Izvajalci: Društvo Škuc, Galerija Božidar Jakac, Koroška galerija likovnih umetnosti, MGLC, Ustvarjalna pisarna SOdelujem, Center sodobnih umetnosti Celje
Koroška galerija likovnih umetnosti predstavi Sobo pobega, iz katere se udeleženci, učenci od 10. do 15. leta, lahko rešijo le tako, da namige poiščejo med deli Jožeta Tisnikarja, pri iskanju ključa pa jim bo na pomoč priskočil Vranček Koki, čuvaj muzejske zbirke. Ustvarjalna pisarna SOdelujem bo

predstavila veččutno degustacijo, pri kateri v svet vizualne umetnosti vstopimo skozi »druga vrata«, zato avtorice pripravijo vmesnike, ki omogočajo, da obiskovalci prek vseh čutil, tipa, sluh, voha, okusa in vida dojemajo razstavne eksponate. Galerija Škuc bo s partnerji SCCA, Zavodom za sodobno umetnost – Ljubljana, Društvom za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk, Kulturno umetniškimi društvom Mreža, Društvom ŠKUC in Umetniškimi društvom Nomad Dance Academy Slovenija predstavila aktualno ponudbo S(v)odobnosti, namenjeno mladim v osnovnih in srednjih šolah. MGLC Ljubljana bo predstavil Mobilni grafični

atelje, potujočo gostujočo grafično delavnico s kratko predstavitvijo grafike, demonstracijo tiska in izvedbo šablonskega sitotiska za šole. Galerija Božidar Jakac bo skozi reprodukcije sodobnih umetniških del predstavila grafično tehniko visokega tiska – linorez. Center sodobnih umetnosti Celje bo predstavil svoj izobraževalni program, ki mlade po vodenem ogledu v galeriji popelje v Umetniško četrt (ateljeje lokalnih umetnikov) in zaključi z delavnico na temo aktualne razstave ali delavnico, ki jo izvaja izbran celjski umetnik.

Kdaj prvič v kino?, program kratkih filmov Slon kolesari po svetu, distribucija Društvo za oživiljanje zgodbe 2 koluta

Izvoja: Petra Slatinšek, Kinodvor
Ob programu kratkih animiranih filmov bomo v uvodnem delu predstavili nekaj misli o prvem odhodu v kino. V čem je razlika med ogledom doma, v vrtcu in v kinu? Kako oceniti, kdaj je otrok pripravljen na prvi obisk kina in kdaj je na prvi obisk kina pripravljena vrtčevska skupina? Kako izbrati pravi program za najmlajše in kako prepoznati kakovostni animirani film za najmlajše.

Celoten program Kulturnega bazarja 2019 najdete na www.kulturnibazar.si.

Metka Kostanjevec

Romal sem po široki cesti, razstava v počastitev 100. obletnice Cankarjeve smrti

Razstava o Ivanu Cankarju z naslovom Romal sem po široki cesti je trenutno na ogled na Prvi gimnaziji Maribor, od koder se bo novembra selila v OŠ Pesnica, še prej pa je gostovala na Filozofski fakulteti v Mariboru. Predstavlja namreč skupni projekt omenjenih ustanov:

Prve gimnazije Maribor, Oddelka za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in OŠ Pesnica.

Pri pripravi razstave so sodelovali:

Profesorice z OŠ Pesnica – mag.

Gordana Rodinger, Mihaela Fike in Jasna

Bačani – so skupaj s študentkami ter učenkami in učenci pripravile vsebinski del razstave, ki prikazuje življenje in delo Ivana Cankarja.

Profesorici Metka Kostanjevec in Maja Lutar s Prve gimnazije sta pri slovenskih gledališčih in Slovenskem gledališkem inštitutu pridobili gledališke liste in plakate premier ter v sodelovanju s študentkami ter dijakinjami in dijaki pripravili del razstave, ki se navezuje na gledališke uprizoritve Cankarjevih dram.

Na Oddelku za slovanske jezike in književnosti pa so se prof. dr. Jožica Čeh Steger, prof. dr. Dragica Haramija, izr. prof. Blanka Bošnjak in doc. dr. Simona Pulko skupaj s študentkami 2. letnika enopredmetnega in dvopredmetnega magistrskega pedagoškega študijskega programa slovenistike ukvarjale s prevodi Cankarjevih del v tuje jezike. Izbor prevodov zajema deset Cankarjevih del.

Razstava se vije vse od trga pred Prvo gimnazijo skozi avlo šole, pot pa vas nato vodi do šolske čitalnice. Na tej poti so najprej predstavljene

PRVA GIMNAZIJA MARIBOR
FILOZOFSKA FAKULTETA MARIBOR
OSNOVNA ŠOLA PESNICA

Razstava ob

ROMAL
SEM PO
IVAN
CANKAR
Cankarjevem letu
ŠIROKI CESTI

RAZSTAVA NA OGLED
OD MAJA DO DECEMBRA 2018

ne Cankarjeve življenjske postaje, in sicer od Vrhnike do Ljubljane, vse do Dunaja in nato do Rožnika ter končno spet Ljubljane. Zatem vas v avli objame povsem gledališko vzdušje; bolj pogumni lahko na improviziranem odru s kulisami celo odigrate odlomke iz Cankarjevih dram. Na hodnikih pred knjižnico in v čitalnici pa so predstavljeni posamezni prevajalci Cankarjevih del in odlomki v izvirniku in prevodih.

S to razstavo se poklanjamo velikanu slovenske književnosti, ki je že takrat slutil, kako veliko je dal slovenskemu narodu, in ki s svojimi idejami in spoznanji še danes – morda bolj kot kdaj koli doslej – močno določa slovensko identiteto. ●

Slovenski knjižni sejem 2018

V Cankarjevem domu v Ljubljani je od 20. do 25. novembra 2018 potekal že 34. slovenski knjižni sejem. Lahko rečemo, da je to že tradicionalno praznik vseh ljubiteljev knjige, tako tistih, ki se s knjigo poklicno ukvarjamo (knjižničarji, knjigarnarji, založniki idr.), kot tudi tistih, ki le občasno ljubiteljsko sežejo po kakem izdanem naslovu. Letošnji bogat program je ponujal skoraj 300 dogodkov, v Cankarjevem letu 2018, ko obeležujemo 100. obletnico smrti Ivana Cankarja, pa so se knji-

gam na stojnicah pridružile še krizanteme na vseh odrih in stojnicah.

Organizatorji so zapisali nekaj podatkov: »Najstarejši, največji in najpomembnejši knjižni dogodek pri nas. 6 dni, 106 založb, 100 domačih in tujih literatov, 35.000 obiskovalcev, 7.000 otrok in mladine, 25.000 knjig, 3.000 novih, 340 spremljevalnih dogodkov, 4 razstave, 10 nagrad, država v fokusu Madžarska, mesto v gosteh Postojna. Slovenski knjižni sejem že od leta 1981 partnersko organizirata Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev pri GZS in Cankarjev dom.« (Vir: <http://knjiznisejem.si/index.php/domov/za-medije/sporocila-za-medije>, 8. 1. 2019.)

Slika 1: Tine Logar (Avtor fotografije: Domen Pal)

V času sejma so bile podeljene tudi številne nagrade. Izpostavljamo tiste, za katere menimo, da zanimajo šolske knjižničarje.

Zmagovalka glasovanja občinstva (knjiga je prejela največje število glasov obiskovalcev) za **VELIKO NAGRADO SKS – KNJIGA LETA 2018** je: Ivan Cankar: podobe iz življenja, avtorja: Blaž Vurnik (scenarij), Zoran Smiljanić (risba), urednici Ana Bogataj in Katerina Mitrović, oblikovanje Katja Kastelic; izdajatelja Muzej in galerije mesta Ljubljane in Forum Ljubljana (posebna izdaja Stripburger).

Schwentnerjeva nagrada (priznanje za posebne dosežke v knjigotrštvu in založništvu, za dosežen razvoj teh dveh panog) je bila letos podeljena Tinetu Logarju, ki ga poznamo kot urednika založbe ZRSŠ in vsa leta (vseh 27 let izhajanja) lektorja revije Šolska knjižnica, zato ga tudi izpostavljamo in mu iskreno čestitamo.

UTEMELJITEV ZA SCHWENTNERJEVEGA NAGRAJENCA 2018 – TINETA LOGARJA

Preden človek postane dober urednik, mora biti nenasiten bralec. Tineta Logarja so knjige začarale že v otroških letih, sčasoma pa je zrasel v literarnega hedonista, »iščoč tisto pravo harmonijo, ki jo pletejo duhovna iskrevost, iskrenost sporočila ter zven pravilno izbranih in na pravo mesto postavljenih besed«. Kot svetovalec za slovenščino na Zavodu za šolstvo je sprva urejal berila, učbenike in drugo strokovno gradivo. V začetku devetdesetih let je prav tam ustanovil Založniški center, nakar ga je pot prek Državne založbe Slovenije, Prosvetnega delavca in Cankarjeve založbe vodila do Mladinske knjige, kjer se je, kot rečeno, izkazal z vodenjem in izvedbo najzahtevnejših »projektov«, ki že sami po sebi zahtevajo urednika posebnega kova, pravcatega renesančnega človeka z

znanjem, izkušnjami, zmogljivostjo in avtoriteto, a tudi celo paleto človeških odlik, potrebnih pri delu z avtorji in tudi pozneje, ko je knjiga že natisnjena ter je treba zanj navdušiti najprej prodajne in marketinške oddelke in naposled še bralsko občinstvo. Tine Logar je gotovo eden redkih uredniških izbrancev, pa mu kljub temu nikoli ni bilo pod častjo urediti katerekoli druge knjige ali knjižice, ki se je znašla na njegovi mizi. Zato ni čudno, da njegov uredniški opus premore več kot dva tisoč enot, med katerimi lahko naštejemo leksikalni projekt Slovenika, luksuzni likovni monografiji Neskončni Leonardo in Večni Michelangelo, monumentalni zgodovinski deli Slovenska novejša zgodovina in Judtovo Povojno Evropo ter celo vrsto drugih pomembnih del slovenskih avtorjev in, ne nazadnje, serijo izjemno odmevnih političnih biografij. Poleg tega je Tine Logar vso svojo delovno dobo, ki jo je sklenil kot vodja programa Cankarjeve založbe, deloval tudi kot lektor. Nihče ne ve, niti sam, koliko tisoč besedil vseh vrst je šlo skozi njegove roke, da jih je uredil in zlikal, preden so šla v tisk. Od začetka pa do letošnje jeseni je bdel tudi nad jezikovno podobo nam vsem skupne Bukle.

Morda res velja, da je Tine Logar tip urednika, kakršnih ne srečamo več, a še bolj, da je s svojo nadstandardno uredniško odličnostjo vsa ta leta, ko se je slovenska založniška pokrajina krčila in zapirala sama vase, dokazoval, da je še vedno mogoče marsikaj izpeljati, tudi velike stvari – če človek le ve kaj in kako. To je prvi vedel že Schwentner, Tine Logar pa se s svojim uredniškim opusom vpiše med njegove duhovne potomce. V časih, ko se zdi, da edinole v založništvu kriza še kar traja, so to zgledi, ki jih potrebujemo. Tudi zato si Tine Logar zasluži Schwentnerjevo nagrado.

Vir: <http://www.knjiznisejem.si/index.php/domov/za-obiskovalce/nagrade/30-domov/za-obiskovalce/nagrade/94-schwentnerjeva-nagrada-2018> (24. 12. 2018).

V letu 2018 je Slovenska sekcija IBBY devetič zapored podelila priznanja za izjemne dosežke na področju promocije mladinske književnosti in branja. Podelitev priznanj je bila na Slovenskem knjižnem sejmu.

Nagrado Slovenske sekcije IBBY je prejela Majda Koren, mladinska pisateljica in učiteljica razrednega pouka na OŠ Spodnja Šiška.

Priznanja Slovenske sekcije IBBY:

- Monika Čermelj, Mladinska knjižničarka in pripovedovalka v Mariborski knjižnici, Knjižnici Kamnica
- Andreja Urbanec, šolska knjižničarka na OŠ Orehek Kranj
- Berimo z Rovko Črkolovko, bralno tekmovanje Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper

Kolegici Andreji Urbanec, tudi članici uredniškega odbora revije Šolska knjižnica, iskreno, čestitamo in objavljamo izsek obrazložitve:

Že odkar je začela delati v šolski knjižnici, se poleg osnovnega knjižničarskega dela posveča raznolikim dejavnostim, ki mlade navdušujejo za branje in delo s knjigo. Koordinira Bralno značko, projekta Rastem s knjigo in Naša mala knjižnica, izvaja interesne dejavnosti, povezane s knjižnico (knjižničarski krožek), in spodbuja delavce šole k bralni znački za odrasle. Sodeluje pri kulturnih prireditvah na šoli in izven nje, oblikovala je šolska glasila in obudila šolski radio, poleg tega pa skrbi tudi za urejenost šolskih spletnih strani in šolske kronike. Leta 2011 je prevzela koordiniranje študijske skupine za osnovnošolske knjižničarje na Gorenjskem, večkrat je predstavljala primere dobre prakse na različne teme, med drugim tudi različne oblike motivacije za branje. Kot šolska knjižničarka na osnovni šoli združuje knjižničarstvo ter vzgojo in izobraževanje. Mladim bralcem je zgled, pozitiven odnos do branja kaže skozi svoje delo in dodatne dejavnosti, ki promovirajo knjigo in branje.

Vir: <http://www.ibby.si/index.php/component/content/article/34-slo-clanki/322-andreja-urbanec-knjiniarka-na-o-orehek-kranj> (24. 12. 2018). ●

Romana Fekonja

Med prejemniki stanovskih nagrad tudi šolski knjižničar

V **petek, 21. decembra 2018**, so v Plečnikovi veliki čitalnici v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani podelili nagrade Zveze bibliotekarskih društev Slovenije – stanovske nagrade, ki jih podeljujejo knjižničarji za izjemne dosežke na strokovnem področju.

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS), krovna organizacija slovenskih knjižničarjev, podeljuje svojim članom javna priznanja in nagrade za dosežene rezultate na področju knjižničarstva: Čopovo diplomu, Čopovo priznanje in Čopova plaketo.

Čopove diplome in Čopova priznanja so najvišje državne nagrade, poimenovane po slovenskem knjižničarju in učenjaku Matiji Čopu.

Podeljujejo se za izjemne uspehe na področju knjižničarstva, ki so širšega družbenega pomena in prispevajo k napredku knjižničarske stroke.

Čopovo diplomu za leto 2018 sta prejeli mag. Dunja Legat (UKM) in Irena Sešek (NUK).

Čopovo priznanje za leto 2018 pa sta prejela mag. Matjaž Neudauer (Knjižnica Ivana Potrča Ptuj) in Gregor Škrli (OŠ Prule).

Veseli smo vsi šolski knjižničarji, saj je kolega Gregor Škrli pred strokovno knjižničarsko javnostjo predstavljala vse šolske knjižničarje. Velikokrat naše delo ostaja neopaženo, je pa prav tako kakovostno in odlično opravljeno. Iskrene čestitke!

PREJEMNIK ČOPOVEGA PRIZNANJA ZA LETO 2018 JE GREGOR ŠKRLJ (OŠ PRULE)

Utemeljitev

Gregor Škrli je univerzitetni diplomirani bibliotekar s pridobljenima nazivoma knjižničar svetovalec in višji bibliotekar. Že vrsto let vodi šolsko knjižnico na Osnovni šoli Prule v Ljubljani.

S promocijo knjižnične dejavnosti in z izvajanjem dodatnih aktivnosti v šolski knjižnici za zaposlene, učence in njihove starše prispeva svoj del k razvoju knjižnične dejavnosti v lokalnem, državnem in mednarodnem prostoru.

Organiziral je knjižne čajanke za zaposlene, vpeljal e-bralnike in tablične računalnike, ki dodatno motivirajo učence za branje ter so v podporo učencem s primanjkljaji,

sodeloval pa je tudi v mednarodnih projektih, kjer je učencem omogočil medvrstniško in medkulturno sodelovanje. Za svoj individualen pristop k spodbujanju veselja do branja in za dosežke na področju dviga bralne kulture je leta 2017 prejel nagrado *sončnica na rami*.

Redno objavlja strokovne prispevke s področja šolskega knjižničarstva, o delovnih izzivih šolskih knjižničarjev, o bralni motivaciji, izgradnji kataloga, učenju iskanja gradiva v katalogu COBISS, implementaciji informacijsko-komunikacijske tehnologije v šolsko knjižnico ter o uporabnosti e-gradiv. Aktivno sodeluje na različnih slovenskih in mednarodnih kongresih, strokovnih posvetovanjih in izobraževanjih. V slabem desetletju je izvedel 19 strokovnih delavnic oziroma predavanj, s katerimi je širil novosti, podvige, kompetentnost ter dober glas o šolskem knjižničarstvu.

Je dolgoletni član Društva bibliotekarjev Ljubljana, član izvršnega odbora Sekcije šolskih knjižnic pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, član uredniškega odbora revije Šolska knjižnica pri Zavodu RS za šolstvo ter vodja študijske skupine šolskih knjižničarjev za področje Ljubljane.

Za izjemen prispevek pri promociji vloge šolskih knjižnic in utrjevanju položaja šolskega knjižničarstva v lokalnem in širšem okolju ter za individualne pristope k spodbujanju branja mu Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije podeljuje Čopovo priznanje za leto 2018. ●

Povzeto po spletni strani ZBDS

Slovenski teden filma v vrtcu in šoli ter za vrtec in šolo,

predstavitev projekta
Izvajajo: mag. Nataša Bučar, Slovenski filmski center, dr. Maja Krajnc, strokovna koordinatorka projekta Slovenski teden filma, mag. Mojca Planšak, Slovenski filmski center

Slovenski teden filma, ki ga kot stalnico vzpostavljamo z letom 2019 – 12. novembra praznujemo 100-letnico rojstva Franceta Štiglica – predstavlja priložnost za vrtece, osnovne in srednje šole, da se v tem tednu posvetijo filmski ustvarjalnosti. S programi, ki jih sistematično že od leta 2010 podpira Slovenski filmski center,

vzgojnoizobraževalnim zavodom omogočamo dostop do kakovostnih programov filmske vzgoje, med katere sodijo dopoldanski obiski ustvarjalcev in drugih izvajalcev filmske vzgoje v vrtcih in šolah ter zgodnjepopolndanske filmske dejavnosti v filmskih kulturnih ustanovah. S projektom povečujemo dostopnost, sistematičnost in dolgoročnost filmske vzgoje v vzgojno-izobraževalnih zavodih ter v okviru kulturnih ustanov domači film in njegovo ustvarjalnost skušamo približati različnim generacijam ter spodbuditi več koordiniranih formalnih in neformalnih oblik filmske vzgoje.

Nacionalni mesec skupnega branja, predstavitev nacionalne medresorske akcije za spodbujanje branja

Sodelujejo: Petra Potočnik, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS; Diana Volčjak, Andragoški center Slovenije; Savina Zwitter, Bralno društvo Slovenije

Petra Potočnik, nacionalna koordinatorka Nacionalnega meseca skupnega branja (NMSB), in Diana Volčjak, urednica spletnega dogodkovnika NMSB, bosta predstavili rezultate in izsledke prvega NMSB 2018, se sprehodili po spletnem dogodkovniku (<https://dogodkovnik.acs.si/nmsb2018/>) ter izpostavili nekaj najbolj zanimivih projektov in dogodkov, ki so jih kulturne ustanove in vzgojno-izobraževalni zavodi pripravili po Sloveniji in tujini. Predstavljena bo tudi nacionalna komunikacijska akcija *Beremo skupaj* ter njeni učinki in odmevi v javnosti. Izpostavljen bo pomen

vzpostavitve zemljevida izvajalcev, partnerjev in podpornikov, ki se je zgradil skozi NMSB 2018 in *Beremo skupaj* ter predstavlja temelj izgradnje nacionalne mreže za bralno pismenost in bralno kulturo.

Savina Zwitter, predsednica Bralnega društva Slovenije, bo napovedala NMSB 2019 in izpostavila ključne nacionalne dogodke (npr. nacionalni posvet Katerega spola so knjižni molji?). Dolgoročni cilj NMSB je, da preraste v stalni medresorski program, ki bi prevzel celovitejšo nacionalno skrb za področje bralne pismenosti in bralne kulture.

Celoten program Kulturnega bazara 2019 najdete na www.kulturnibazar.si.

Romana Fekonja

Simpozij sekcije za šolske knjižnice v ZBDS

V petek, 26. 10. 2018, je bil v prostorih NUK-a na Leskoškovi cesti v Ljubljani prvi strokovni simpozij vseh članov sekcije za šolske knjižnice pri ZBDS v organizaciji izvršnega odbora Sekcije za šolske knjižnice pri ZBDS.

Pripravljen je bil bogat program, v katerem so med drugimi s svojimi prispevki sodelovali:

- Urša Bajda (OŠ Tončke Čeč Trbovlje): Uvodni pozdrav predsednice Sekcije za šolske knjižnice in predstavitev delovanja sekcije
- dr. Eva Kodrič-Dačić (NUK – CeZar): Center za razvoj knjižnic in šolske knjižnice
- Tamara Debeljak in Miha Mali (NUK – CeZar): Centralna katalogizacija gradiva šolskih knjižnic
- Marija Debevc Rakoše (Šolski center Novo mesto): LDN v šolski knjižnici
- Katarina Jesih Štrbenc (Gimnazija Moste in Gimnazija Poljane): Knjižnica v dijaškem domu
- Andreja Urbanec (OŠ Orehek Kranj): Šolska knjižnica in vrtec
- Leonida Babič (OŠ Starše): Predstavitev mednarodnega projekta Branje ne pozna meja = Čitanje ne pozna je granica

- Kristina Janc (OŠ Kašelj): Status knjižničarja na šoli in potencialni mehanizmi za uveljavljanje določil, ki izhajajo iz Pogodbe o zaposlitvi, zakonskih določil ...
- Gregor Škrlj (OŠ Prule): Organizacija dela osnovnošolskega knjižničarja
- Irma Krečič Slejko (OŠ Dobravlje): »Kam segajo lovke šolske knjižnice« – predstavitve vtisov Strokovnega posvetovanja sekcij v ZBDS 2018
- Romana Fekonja (ZRSŠ): Vključevanje šolskih knjižnic v COBISS

Udeleženci smo ugotavljali, da imamo premalo informacij, kdo od kolegov šolskih knjižničarjev je član ZBDS in tako tudi član Sekcije za šolske knjižnice. Vsekakor upamo, da bo tudi tale zapis člane ZBDS spodbudil, da se oglasijo in se v prihodnje aktivno vključijo v delovanje Sekcije in ZBDS oz. področnih bibliotekarskih društev. Vsekakor smo prvi strokovni simpozij sklenili z željo, da postanejo takšna srečanja tradicionalna, saj ugotavljamo, da sta pretok informacij in enotno delovanje na vseh področjih šolskega knjižničarstva zelo pomembna. ●

Romana Fekonja

Konferenca COBISS 2018

Konferenca COBISS 2018 je potekala v prostorih IZUM-a v Mariboru od 27. do 29. novembra 2018. Bila je 21. po vrsti in velja za konstanto strokovnega srečevanja knjižničarjev in informatikov v regiji. Udeležilo se je

več kot 260 udeležencev iz 11 držav, največ seveda iz tistih, kjer uporabljajo COBISS kot svoj nacionalni knjižnični sistem.

V okviru osrednje teme **šolske knjižnice v globalnem bibliografskem informacijskem**

omrežju so spregovorili o dodani vrednosti vključevanja šolskih knjižnic v sistem COBISS, ki je v času konference vključeval več kot 1300 knjižnic v sedmih državah. Po uvodnih nagovorih direktorja IZUM-a Aleša Bošnjaka in direktorja ARRS-a Józsefa Györkösa je vsebinski del konference začela prof. Dorothy Williams (Robert Gordon University) s predstavitvijo rezultatov raziskave Vpliv šolskih knjižnic na učenje. Zelo zanimivo je bilo slišati (in videti), kako raziskave v tujini dokazujejo, da imajo učenci, ki so deležni storitev šolske knjižnice, boljši učni uspeh in so bolj zadovoljni pri svojem delu. Šole, ki imajo 'močne' šolske knjižnice, dosegajo tudi boljše rezultate na testih ter boljše dosežke na področju branja, pisanja, raziskovanja, iskanja informacij in učenja. Opozorila je tudi, da raziskave kažejo, da je bralna zmožnost močan napovednik kasnejšega akademskega uspeha. Zanimivo je tudi dejstvo, da imajo otroci, ki radi berejo (v svojem prostem času, za zabavo), boljše rezultate na področju matematike, besedišča in pravopisa kot tisti, ki redko berejo. Predstavljena je bila raziskava, ki izpostavlja vpliv šolske knjižnice na 7 ključnih področjih: iskanje informacij, uporaba informacij, razvijanje bralnega interesa uporaba računalnikov (doma in v šoli), razvijanje znanja, samostojno učenje in dosežki. Da je šolska knjižnica kakovostna, mora delovati profesionalni knjižničar, ki ima na voljo dovolj virov (tudi finančnih) in ki izvaja program knjižnične vzgoje. Dosežki učencev so višji tam, kjer knjižničar več časa nameni poučevanju učencev (samostojno ali medpredmetno z učiteljem), načrtuje sodelovalno, nudi strokovno podporo učiteljem, se redno srečuje z ravnateljem, je član šolskih odborov ali komisij, tako učence kot učitelje spodbuja k uporabi tehnologije in izvaja dejavnosti za spodbujanje branja.

Kaj se dogaja na področju šolskega knjižničarstva na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, je v nadaljevanju konference predstavila dr. Vesna Čopič (pravilnik, strategija, razvojni načrt, IFLA smernice, vključevanje v COBISS).

Eva Kodrič - Dačić iz Narodne in univerzitetne knjižnice je predstavila delo v Centru za razvoj

knjižnic in njihovo podporo pri vključevanju šolskih knjižnic v nacionalni bibliografski sistem (COBISS) – dodeljevanje SIGLE, statistične meritve, svetovanje in pomoč pri vključevanju, tečaji, priročniki, centralna katalogizacija, anketa o nalogah šolske knjižnice. Predstavljeni so bili tudi izzivi, ki nas še čakajo v prihodnjem obdobju.

Romana Fekonja sem predstavila naloge in delo šolskega knjižničarja, pri čemer sem skušala kar najbolj celostno zajeti popis nalog, ki jih opravlja šolski knjižničar: osnovne (vezane na delovanje šolske knjižnice), dodatne (vsebinsko povezane z delom šolske knjižnice, pri čemer je položaj po posameznih šolah zelo različen) ter preostale (naloge, ki niso povezane z delom šolske knjižnice, izvirajo pa iz potreb šole in osebnega interesa šolskega knjižničarja).

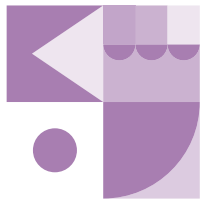
Izpostavljam predstaviti dveh šolskih knjižničarjev:

- Urša Bajda (OŠ Tončke Čec Trbovlje) s prispevkom Avtomatizacija inventarizacije v šolski knjižnici, kjer je bil prikazan razvoj tehnologije oz. koliko različnih programov za inventarizacijo se je do zdaj pojavilo v šolski knjižnici: Šolska knjižnica – SAOP : WinKnj : COBISS 2 : COBISS 3.
- Janko Strahinić (OŠ Metlika) je v prispevku COBISS – pogled s perspektive šolskega knjižničarja predstavil svoj pogled na program COBISS 3, opozoril na nekatere pomanjkljivosti in predlagal izboljšave, za katere meni, da bi olajšale delo šolskega knjižničarja glede na specifičen položaj in delo v šolski knjižnici.

Sledila so predavanja domačih in tujih strokovnjakov na temo šolskih knjižnic ter več drugih predavanj, predstavitev novosti in poročil nacionalnih centrov COBISS.

Velika dodana vrednost konference je bilo tudi sodelovanje na drugem dnevu, ki je bil namenjen predvsem partnerjem iz tujine. Tako smo delovanje slovenskih šolskih knjižnic lahko predstavili tudi širše.

Vir podatkov: http://home.izum.si/cobiss/konference/konf_2018/ (8. 1. 2019). ●

Kulturni bazar 2019

4. aprila 2019

v Cankarjevem domu v Ljubljani

Tematski sklop **SODOBNA UMETNOST**

Sodobna raziskovalna umetnost in raziskovalno učenje, predstavitev

Izvajajo: Jurij Krpan, umetniški vodja Zavoda Kersnikova

Zavod Kersnikova je ena največjih inštitucij za produkcijo sodobne raziskovalne umetnosti v Evropi. Tu umetniki in raziskovalci soustvarjajo na presečiščih umetnosti, znanosti in različnih novih tehnologij ter s tem tematizirajo

tehnologizirano sodobno družbo in njene priložnosti, uspehe in težave z okoljem, delom in medosebnimi odnosi. V okviru dejavnosti na Kersnikovi potekajo različni projekti raziskovalnega učenja za otroke, mladostnike in druge, znotraj katerih ti

spoznavajo principe novih tehnologij in ustvarjalnih metod. Udeleženci z večkratnim udejstvovanjem na interaktivnih delavnicah razvijajo sposobnosti kritičnega mišljenja ter intuitivnega in lateralnega razmišljanja ter s pridobljeno tehnološko

pismenostjo postanejo bolj inovativni in ustvarjalni. Jurij Krpan bo predstavil koncepte, ki združujejo sodobno raziskovalno umetnost in sodobne izobraževalne pristope.

Uporaba vsakdanje sodobne tehnologije v uprizoritveni umetnosti, delavnica

Izvajajo: Monika Pocrnjič, intermedijska umetnica; Andrej Firm, fotograf, scenograf, oblikovalec luči; Nika Bezeljak, režiserka; Zoran Petrovič, režiser, KUD Moment

Sodobni odrski izraz pogosto uporablja tehnično zahtevne, fascinantne odrske znake in rešitve. Dijaki, šolarji in tudi mlajši otroci danes poznajo in znajo uporabljati sodobno tehnološko opremo, programe, platforme in druga orodja. Že samo vsestranska uporabnost

telefona, ki se večini praktično zarase na roko, se na odru lahko spremeni v preveč kreativnih možnosti in uprizoritvenega izraza. Delavnica seznanja udeležence z izbranimi vsakdanjimi in preprostimi orodji, s katerimi se lahko nagovarja učence v njim domačem izrazu.

Predstavili bomo tri preproste načine uporabe dostopne tehnologije: za scenografijo, za oblikovanje svetlobe ter nadomeščanje klasične lutkovne animacije. Vsi trije principi so uporabljeni v produkciji gledališča Moment, tako da bomo na začetku spoznali in pregledali nekaj

primerov, potem praktično prikazali osnovno rokovanje s tehnično opremo in večji del delavnice namenili eksperimentiranju in postavljanju situacij, prizorov, zgodb z orodji, metodami in principi, ki bodo na voljo.

Tematski sklop **USTVARJALNOST MLADIH**

RAMPA – (Med)vrstniško učenje, predstavitev delavniških programov za otroke, ki delujejo po metodah vrstnik-vrstniku, naredi sam, naredimo skupaj

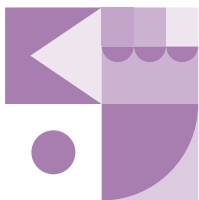
Izvajajo: Petra Milič, 5HEK-erji, Zavod Kersnikova

Na Rampi spodbujamo raziskovanje mladih na presečišču umetnosti, znanosti in tehnologije. Prek raziskovalnega učenja, ki je vključeno v tedenske delavnice, imenovane Petkova akademija (5HEK), se

otroci in mladi seznanjajo z metodama naredi sam in naredimo skupaj, praktičnim pristopom in transdisciplinarnim delom, ter umetniško obravnavajo teme, kot so biotehnologija, programiranje, robotika, nosljive tehnologije itd. Na

Rampi močno poudarjamo vrednost (med)vrstniškega prenosa znanja, saj verjamemo, da je prek njega stopnja zapornitve in razumevanja večja kot pri predajanju znanja ex-cathedra. Ravno zato bodo pri predstavitvi našega dela

sodelovali tudi 5HEK-erji, mladi, ki bodo učitelje in druge strokovne delavce naučili kakšnega heka, s čimer bodo znanje po eni strani predajali, po drugi pa utrjevali.

Kulturni bazar 2019

4. aprila 2019

v Cankarjevem domu v Ljubljani

Aktualnost sodobne umetnosti: paradoksi in kvadratura kroga, plenarno predavanje

Predava: dr. Lev Kreft

S sodobno umetnostjo sta povezana vsaj dva paradoksa. Prvi je v tem, da vzbuja nelagodje pri ljudeh, ki so ji blizu, pa vendar muzeji sodobne umetnosti rastejo kot gobe po dežju in sodobno umetnost obiskuje vsaj toliko, če ne celo več ljudi kot preteklo. Drugi je v zavezanosti sodobne umetnosti različnim aktivističnim ciljem, pa se hkrati prav njeni avtorji sprašujejo, ali je mogoče z umetnostjo sploh kaj narediti ali ne. Za današnjo umetnost so v rabi tri oznake: modernizem, postmodernizem in sodobna

umetnost. Zato velja najprej pojasniti razlike med njimi, za začetek prej nevidno razliko med »modernim« in »sodobnim«. Primera: japonska skupina Gutai in umetnost domorodnih avstralskih aboriginov. Pomembno je še poudariti, da je modernizem proizvod postmodernizma, in dodati, da z naznanitvijo, da je prišel modernizem do konca, postmodernizem ni zadel problema, ki ga precej bolje označuje koncept druge modernosti (Ulrich Beck). Ker je že omenjeno vprašanje: Ali umetnost sploh lahko kaj naredi? za

sodobno umetnost očitno ključno, se bomo pomudili pri njem vsaj toliko, da opozorimo na kvadraturu kroga, ki jo artivizem skuša razrešiti. Med številnimi cilji, za katere bi bila rada sodobna umetnost koristna, bomo vzeli za primer tistega, ki bi rad bil vsaj malo univerzalen – obnova oz. prenova humanizma, ki ji beneški Bienale sledi zdaj že najmanj deset let, ne da bi se pri tem izkopal iz paradoksa in iz kvadrature kroga. Kako bi lahko sklenili govor o sodobni umetnosti drugače kot s poudarkom, da je edino sodobna umetnost

tista, ki nas zares zadeva in govori prav o nas. Da bi jo znali ceniti, moramo znati razlikovati med realnostjo in aktualnostjo, saj sodobna umetnost ne glede na to, ali za svoje cilje uspe narediti kaj konkretnega, ohranja aktualnost pri življenju. Kdo potem sploh še potrebuje Utopijo?

O predavatelju: Lev Kreft je doktor filozofskih znanosti, redni profesor za estetiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Ukvarja se z estetiko ter s filozofijo umetnosti, kulture in športa.

Degustacije s področja bralne kulture: ščepec bralne kulture, kratke predstavitve projektov in programov
Sodelujejo: Javna agencija za knjigo RS, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Bralno društvo Slovenije, Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska sekcija IBBY, Vodnikova domačija Šiška, Zavod MARS Maribor

Obiskovalci bodo seznanjeni s projekti in programi, s katerimi se ukvarjajo ustanove na področju bralne kulture. Poudarek bo na programih, namenjenih šolski populaciji različnih starostnih skupin, ter

ponudbi za mentorje in strokovno publiko. Izvajalci bodo med drugim predstavili projekta Javne agencije za knjigo RS Rastem s knjigo in Pot knjige, delo Društva slovenskih pisateljev,

napovedali bodo pomembna izobraževanja (Bralno društvo Slovenije in Društvo bralna značka Slovenije – ZPMS) ter predstavili delovanje in programe Slovenske sekcije IBBY, Vodnikove domačije Šiška

in Zavoda MARS Maribor. V okviru Kulturnega bazara si boste lahko ogledali plakate Pot knjige, od avtorja do bralca, Žige X Gombača in Davida Krančana.

Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine 2019:

Dediščina # umetnost # razvedrilo, predstavitev

Izvajata: Nataša Gorenc in Milena Antić, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine sta vsakoletni dogodek konec septembra (28. 9.–12. 10. 2019), praznik dediščine, ki združi stroko, pedagoško, šolsko

mladino, lokalne skupnosti, društva in zainteresirano javnost v prepoznavanju, odkrivanju, varovanju in širjenju pozitivnega odnosa do dediščine. Udeležence bomo spodbudili k

odkrivanju, primerjanju, ustvarjanju, skratka, razmišljanju o tem, kako lahko približajo dediščino vsakdana otrokom in mladostnikom. Skrbno izbrana tema Dni evropske

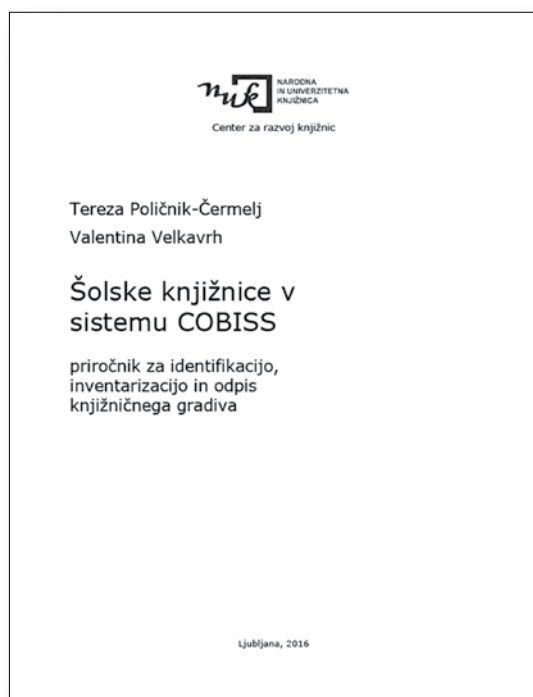
kulturne dediščine in Teda kulturne dediščine nam to omogoča. Kako lahko k temu pripomorete sami, pa preverite na predstavitvi.

Celoten program Kulturnega bazara 2019 najdete na www.kulturnibazar.si.

Gregor Škrlič

Tereza Poličnik-Čermelj, Valentina Velkavrh, Šolske knjižnice v sistemu COBISS – priročnik za identifikacijo, inventarizacijo in odpis knjižničnega gradiva

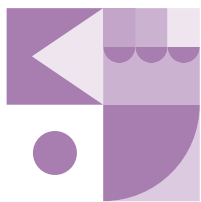
Leta 2016 sta avtorici Tereza Poličnik - Čermelj in Valentina Velkavrh pripravili priročnik za šolske knjižnice, ki se vključuje v COBISS. Priročnik je sistematično napisan in razdeljen po poglavjih. Uvodu sledi poglavje o bibliografskih virih, v katerem so grafično in opisno v obliki kratkih definicij in informacij prikazane vrste bibliografskih virov. Temu sledi malo obsežnejše poglavje, namenjeno knjižničnemu katalogu. Razdeljeno je na dve glavni podpoglavji – o katalogizaciji in inventarizaciji knjižničnega gradiva. Katalogizacija zajema opisno in vsebinsko katalogizacijo in je sestavljena iz podpoglavji o elementih

bibliografskega opisa, virih podatkov, jeziku in pisavi opisa, veliki začetnici, simbolih, ločilnih ter tiskarskih napakah. Bralcu priročnika je to poglavje v pomoč pri iskanju ustreznega bibliografskega zapisa ter razreševanja posameznih dilem. V podpoglavju o inventarizaciji knjižničnega gradiva je posebna pozornost namenjena elementom inventarne knjige, in sicer datumu inventarizacije, inventarni številki, signaturi, načinu nabave, inventarnim opombam in inventarni knjigi. To poglavje zelo nazorno prikaže postopke in korake pri inventariziranju posameznih inventarnih enot, ki jih knjižnica obdelava ter ponudi končnemu uporabniku.

Naslednje poglavje opisuje postopke obdelave knjižničnega gradiva; ta še posebej v knjižnicah, ki prevzemajo bibliografske zapise, poteka v naslednjih fazah: pregled bibliografskega vira, pregled podatkov v bibliografskem opisu, iskanje zapisa, identifikacija ustreznega zapisa ter prevzem v lokalno bazo in dodajanje podatkov o zalogi (inventarizacija). Poglavje je podkrepljeno tudi s slikovnimi prikazi, ki knjižničarja usmerjajo med postopki ter prikažejo dejansko stanje v bazi na posameznih primerih bibliografskih zapisov. V 5. poglavju so opisani primeri obdelave knjižničnega gradiva, in sicer v podpoglavjih, ki obravnavajo: monografske tiskane bibliografske vire, kontinuirane vire, kartografske vire, muzikalije, videoposnetke, zvočne posnetke, predmete, večvrstno gradivo ter elektronske vire. Na voljo je veliko praktičnih primerov, kjer so predstavljeni primeri

iskanja zapisov, pregledovanja, ki so v pomoč pri katalogiziranju oz. prevzemanju zapisov ter urejanju zaloge. Zelo nazorno so primeri pokropljeni s slikovnimi prikazi iz vmesnika COBISS3. Postopki izločanja in odpisa knjižničnega gradiva v šolskih knjižnicah sta podrobneje predstavljena v 6. poglavju, kjer so podrobno opisani vidiki, ravnanje ter postopki izločanja in odpisa knjižničnega gradiva.

Priročnik je zelo uporaben tako za začetnike v šolskih knjižnicah kot tudi tiste, ki se že dalj časa ukvarjamo z identifikacijo zapisov in prenašanjem zaloge. Njegovo pripravo je omogočilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in je dostopen na povezavi: https://cezar.nuk.uni-lj.si/common/files/studije/solske_knjiznice_cobiss.pdf. ●

Kulturni bazar 2019

4. aprila 2019

v Cankarjevem domu v Ljubljani

Arhitektura in prostor vzgajata, predavanje

Predava: Aleksander Saša Ostan, Fakulteta za arhitekturo Univerze v Ljubljani
Predavanje arhitekta Aleksandra Saše Ostana bo poudarilo pomen vzgoje in izobraževanja na področjih arhitekture, prostora in oblikovanja ter krajinske arhitekture, ter se osredotočilo na pomen kakovostno grajenih šolskih prostorov. Zakaj vpliva prostor na naše življenje? Kakšne so izkušnje uporabnikov, kakšni so rezultati raziskav o pomenu kakovostnega prostora ... Spoznali bomo

nekaj primerov dobrih praks kakovostno grajenega prostora na slovenskem in drugod, predavanje pa bo sklenil s pregledom razvoja na tem področju v zadnjih desetih letih, s poudarkom na aktualnem dogajanju.

Kreativnost in intelektualna lastnina, predstavitev intelektualne lastnine *Izvajal: Urad RS za intelektualno lastnino*

Ustvarjalnost in inovativnost sta pomembni gibalni gospodarskega in družbenega razvoja. Kulturne ustanove in vzgojno-izobraževalni zavodi s svojimi dejavnostmi

spodbujajo ustvarjalnost in inovativnost zlasti pri šolski populaciji. Ustvarjalna družba je bolj uspešna in konkurenčna, posledično pa je višji tudi njen življenjski standard. Pravice intelektualne lastnine ustvarjalnost in inovativnost spodbujajo in hkrati nagrajujejo, saj omogočajo umetnikom in izumiteljem, da lahko živijo od svojega dela. Obiskovalci se bodo na predstavitvi seznanili z aktivnostmi Urada RS za intelektualno lastnino in s posameznimi pravicami intelektualne lastnine (patent, znamka, model, avtorska pravica) ter njihovo vlogo v

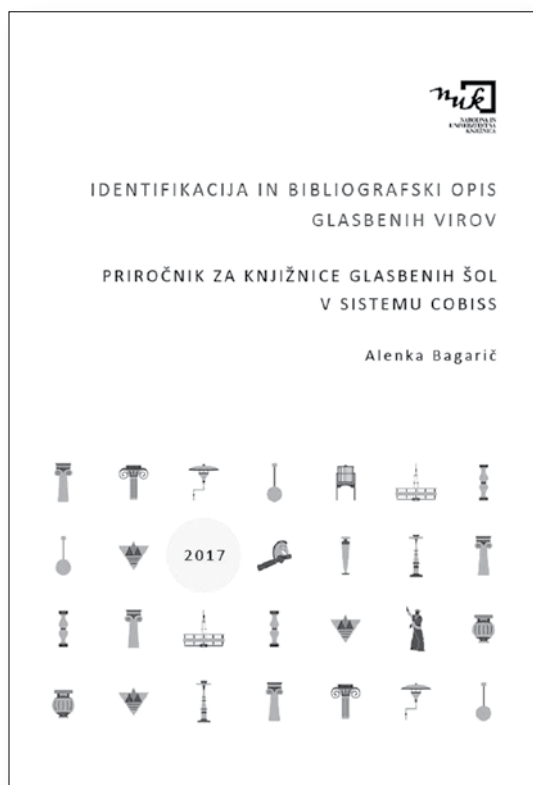
našem vsakdanu. Strokovni delavci v izobraževanju in kulturi se pri svojem delu pogosto srečujejo z avtorsko pravico kot uporabniki tujih avtorskih del in kot avtorji. Predstavili bomo, na kaj morajo biti pozorni, ko uporabljajo tuja avtorska dela, in kakšne pravice imajo kot avtorji. Predstavitvi bodo sledili odgovori na konkretna vprašanja občinstva.

**Celoten program
Kulturnega bazara 2019
najdete na
www.kulturnibazar.si.**

Romana Fekonja

Alenka Bagarič: Identifikacija in bibliografski opis glasbenih virov: priročnik za knjižnice glasbenih šol v sistemu COBISS

V času intenzivnega vključevanja šolskih knjižnic v nacionalni vzajemni bibliografski sistem (COBISS) se je pokazala potreba po priročniku tudi za glasbene šole. Šolski knjižničarji glasbenih šol so svoje izobraževanje s področja obdelave gradiva opravili že pred nekaj leti ali pa je bilo le-to pomanjkljivo. Sodelovanje v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu zahteva drugačna znanja in šolski knjižničar je v svoji knjižnici sam (glede na normative za zaposlitev je po navadi zaposlena ena oseba)

ter ne more računati na pomoč sodelavcev iz iste knjižnice. Več ali manj mora sam poiskati podatke, informacije in tudi odgovore na svoja vprašanja. Zato je priročnik izjemno dobrodošel, saj je vedno pri roki in najdemo odgovore na svoja (strokovna) vprašanja.

Tako vam v tem zapisu predstavljamo priročnik avtorice Alenke Bagarič z naslovom Identifikacija in bibliografski opis glasbenih virov: priročnik za knjižnice glasbenih šol v sistemu COBISS, ki je na voljo v elektronski obliki na povezavi: https://cezar.nuk.uni-lj.si/common/files/studije/prirocnik_glasbene_cobiss.pdf. Avtorica Alenka Bagarič ima dolgoletne izkušnje pri katalogizaciji glasbenih virov in je tudi vodja Glasbene zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice.

Potreba po tovrstnem priročniku se je pokazala že prej, vendar pa je od leta 2015 s prehodom šolskih knjižnic glasbenih šol v sistem COBISS postala še izrazitejša.

Pri vključevanju šolskih knjižnic glasbenih šol v nacionalni vzajemni bibliografski sistem ni toliko v ospredju obdelava glasbenih virov, saj imajo le redki šolski knjižničarji dovoljenje za vzajemno katalogizacijo. Bolj je aktualno področje identifikacije glasbenih virov v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu. Pojavila se je potreba po zapisanih izhodiščih in konkretnih navodilih za predpripravo in samo vpisovanje glasbenih virov v kataloge šolskih knjižnic.

Obdelava oz. identifikacija glasbenih virov je posebno poglavje in v času izobraževanja za bibliotekarsko stroko ni posebej v ospredju. Tako so šolski knjižničarji glasbenih šol na začetku dela v šolski knjižnici glasbenih šol, kjer je večina gradiva glasbenih virov, pred zahtevno nalogo. Morajo se malce bolj poglobiti v specifične tovrstnega gradiva. Ob tem pa so bolj ali manj prepuščeni lastni iznajdljivosti pri iskanju odgovorov na tovrstna vprašanja. Šolski knjižničarji se premalo zavedamo, da je knjižnični katalog namenjen uporabnikom knjižnice, da najdejo bibliografski vir, ga identificirajo, izberejo, poiščejo in pridobijo ter najdejo informacijo, ki jo želijo. Velikokrat imamo pri svojem delu občutek, da je katalog gradiva knjižnice namenjen samemu sebi. Z vključevanjem v nacionalni vzajemni bibliografski sistem bo tudi to pojmovanje preseženo, saj bodo knjižnični katalogi še dostopnejši (in vidnejši) javnosti.

Priročnik prinaša praktična navodila in primere za bibliografsko obdelavo glasbenih publikacij – zapisane glasbe ne glede na medij oziroma nosilec zapisa.

Osrednje poglavje obravnava posamezne elemente bibliografskega opisa; osnovni elementi za identifikacijo opisanega vira: naslov, odgovornost, podatek o izdajo in založništvu, opis vrste vira in opis fizičnih lastnosti vira. Vse razlage so ponazorjene s primeri vnosa podatkov v format COMARC/B in ilustracijami iz gradiva. Izbrani primeri so predvsem iz novejšega gradiva, ki se zelo pogosto pojavlja v šolskih knjižnicah glasbenih šol.

Poglavje o normativnih podatkih se osredotoča na elemente osebne in korporativne odgovornosti.

V priročniku je tudi poglavje o vsebinski analizi bibliografskih virov, ta se omejuje na beleženje glasbenih oblik in glasbenih zasedb ter določanje UDK-vrstilcev po predlaganem šifrantu.

Kot dodano vrednost omenjamo še glosar, ki je ena od prilog priročnika. Ta služi kot zbir definicij, ki se pojavijo v priročniku, in drugih dokumentov in te definicije so dobrodošel nabor terminov. Druge priloge, ki so knjižničarjem brez osnovnega glasbenoteoretičnega znanja v veliko pomoč pri uporabi priročnika in katalogizaciji, so še razlaga pojmov, izrazov in simbolov ter zbir oznak za glasbene tonalitete, posebne oznake gradiva, glasbene oblike in zvrsti ter glasbene zasedbe.

Priročnik zaključuje poglavje bibliografija s seznamom načel, pravil, standardov, modelov in literature.

V predstavitvi priročnika so kolegi iz NUK-a zapisali, da je priročnik, ki ga predstavljamo, prvi specifični slovenski priročnik s področja bibliografske obdelave in sistematičnega podajanja primerov katalogizacije glasbenih virov. Na voljo je v elektronski obliki, kar je velika prednost v smislu dostopnosti in seveda tudi nadaljnega dopolnjevanja in širjenja glede na aktualna vprašanja iz prakse.

Želimo, da bi ga kolegi šolski knjižničarji glasbenih šol čim bolj uporabljali, dobrodošel pa bo tudi za vse kolege drugih tipov knjižnic, ki se pri svojem delu srečujejo z glasbenimi viri. ●

REPUBLIKA
SLOVENIJA

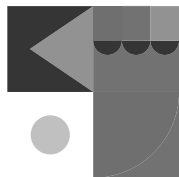
MINISTRSTVO
ZA KULTURO

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

© **cankarjev dom**

Kulturni
bazar
2019

Enajsti Kulturni bazar

Spoštovani strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju,
vljudno vas vabimo, da se nam pridružite
v četrtek, 4. aprila 2019, v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Osrednji temi letošnjega programa sta **Ustvarjalnost mladih**, s poudarkom na projektih »Mladi za mlade« in **Sodobna umetnost**.

Udeleženci **največjega nacionalnega medresorskega strokovnega usposabljanja na področju kulturno-umetnostne vzgoje** lahko izbirajo med več kot petdesetimi dogodki ter spoznajo vsa področja kulture in umetnosti. Posebej pa bodo predstavljene možnosti kreativnih povezovanj z drugimi področji skozi medresorske tematske sklope **Gozd skozi umetnost in kulturo, Zdravje, šport, gibanje, umetnost in tehnologije** ter **Arhitektura in prostor**.

Program in prijavnico najdete na
www.kulturnibazar.si

Od 9. do 18. ure bodo v Cankarjevem domu urejeni razstavni prostori, na katerih bo svojo bogato **ponudbo predstavilo več sto kulturnih ustanov in samostojnih kulturnih ustvarjalcev iz vse Slovenije**, na razstavnih prostorih medresorskih partnerjev pa boste spoznali, kako lahko kulturo in umetnost povežemo z drugimi področji.

Partnerji

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO
ZA ZDRAVJE

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

MINISTRSTVO ZA
OKOLJE IN PROSTOR

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Častna pokroviteljica

Slovenska
nacionalna komisija
za UNESCO

Formativno spremljanje v podporo učenju

Priročnik za učitelje in druge strokovne sodelavce

Priročnik obsega 7 zvezkov, zbranih v mapi,
cena 12,40 €

- Zakaj formativno spremljati
- Nameni učenja in kriteriji uspešnosti
- Dokazi
- Povratna informacija
- Vprašanja v podporo učenju
- Samovrednotenje, vrstniško vrednotenje
- Formativno spremljanje v vrtcu

Priročniki po predmetih in področjih

Formativno spremljanje kot podpora učencem s POSEBNIMI POTREBAMI

Formativno spremljanje na RAZREDNI STOPNJI

Formativno spremljanje pri MATEMATIKI

Formativno spremljanje pri ZGODOVINI

Napovedujemo:

Formativno spremljanje pri DELU SVETOVALNIH DELAVCEV

izid
2019

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Razširjajmo znanje

~~31,40 €~~
15,70 €

~~24,40 €~~
4,88 €

~~18,80 €~~
3,76 €

~~27,70 €~~
13,85 €

Ugoden
nakup strokovne
literature
v **MARCU**
in **APRILU**

Dopolnite svojo strokovno knjižnico z ugodnim
nakupom. Izbor **prek 100 znižanih publikacij**
najdete na www.zrss.si/zalozba/knjigarnica.

Iz knjig
do vaših
učencev

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Naročanje:

P Zavod RS za šolstvo, Poljanska c. 28, 1000 Ljubljana

T 01 300 51 00

F 01 300 51 99

E zalozba@zrss.si

S www.zrss.si

facebook ZRSS

twitter ZRSS